

Valtra Team

Valtra kundtidning • 1/2002

VALTRA

Gratis affisch inne i tidningen!

Föraren i centrum
Valtra S-serien

10 år med "skräddarsydda" traktorer

Valtras S-serie

Kraft, effektivitet och förarkomfort, **sidan 12**

Valtra X midjestyrd och mångsidig traktorserie	4	Skapa din egen Valtra.....	18
Mer än 100 000 kg!	5	Från New York till Suolahti.....	20
Ilkka Hakala, ny VD för Valtra från början av 2002.....	6	Finska mästartakter i rally-VM.....	21
Vi besöker Lima, skogens och skidåkarnas socken	8	Rent vatten är en förutsättning för allt liv på jorden	22
Partnerskap över tre generationer	9	Från Volvo till Valtra	25
Partek Forest i dag.....	10	Jordbruket på Island.....	26
Valtras S-serie: Kraft, effektivitet och förarkomfort.....	12	Berga by, Vasaloppets startområde	28
Valtra framgångsrikt i tysk undersökning	15	Valtra Korsord.....	29
Traktorutvecklingen går hand i hand med förändringarna i användarnas liv	16	Volvo T43 – en legend	30
		Valtra i världen	31
		Valtra investerar för framtiden.....	31

Skapa din egen Valtra
sidan 18

Valtra framgångsrikt
i tysk undersökning
sidan 15

Jordbruket på Island
sidan 26

Händelserikt år

Tredje året på det nya millenniet är redan en bra bit på väg. Vårbruket är igång i vissa delar och våren kryper allt högre upp i landet. En tid med ljus och värme nalkas. Jag vill dock snabbt blicka tillbaka på fjolåret. 2001 var i många avseenden ett händelserikt år. I den svenska traktorvärlden var en av den största händelserna vårt beslut att förändra säljorganisationen för Valtratraktorerna. Valtra blev återigen marknadsledare med cirka 27 procent trots en svikande totalmarknad. Valtra har ett brett modellprogram vilket ännu en gång visar sig på 2001 års 10 i topplista över de mest sålda modellerna. Det är också ett bevis för att vi satsar och tror på hela vårt modellprogram.

Vår nya försäljningsorganisation är nu i full gång. Våra specialiserade Valtrasäljare arbetar febrilt med att presentera sig själva och våra produkter för både nya och gamla kunder. De är flexibla och rör sig hela tiden inom sitt geografiska arbetsområde. Det medför att du kanske inte träffar din säljare på kontoret så ofta, men tveka aldrig att kontakta honom så kan ni komma överens om en tid som passar, antingen hemma hos dig eller på vårt Valtra Center.

Som du säkert känner till så fortsätter Lantmännens servicemarknadsorganisation, och i Skåne JEB Lantbruksmaskiner, att vara service- och reservdelslämnare för Valtra. I vår satsning på specialisering har vi för att höja servicen till dig utsett Valtraspecialister även på service- och reservdelssidan. Dessa specialister skall utbildas både hos oss och i Finland och kommer att få verklig spetskunskap och blir även "rådgivare" till sina övriga kollegor. Under februari och mars har vi haft de första "specialistträffarna", så nu kan vi presentera ett komplett Team Valtra med uppgift att finnas till din tjänst för bästa möjliga service och rådgivning.

Våra traktorsäljare har kommit igång med en mängd olika aktiviteter. Våren är ju som bekant en traditionsenlig tid för maskinvisningar. Den traditionen lever vidare även hos Valtra och våra säljare har visat upp vårt modellprogram vid ett flertal tillfällen, i samband med Lantmännens s.k. vårvisningar, men också på speciella Valtravisningar. Håll utkik på vår Internetsida och Valtra Club, där kan du se våra aktiviteter och planerade visningar.

Förra året firade Valtra 50 år som traktortillverkare. I år har vi också ett jubileum att celebrera, Valtras skraddarsydda tillverkningssystem. För tio år sedan tog Valtra steget till en betydande förändring av produktionen. I en tid då många traktortillverkare kände av en kraftig nedgång i marknaden med stora lager som följd. Det beslutet var mycket lyckosamt. Sedan dess har systemet utvecklats till att idag vara marknadens mest flexibla tillverkningssystem. Valtras skraddarsydda tillverkningssystem innebär att samtliga traktorer tillverkas enligt kundorder. Varje Valtratraktor som levereras är garanterat ny! Tillsammans med våra traktorsäljare bestämmer du hur din traktor skall se ut och kan anpassa utrustningen efter det egna behovet utifrån menyn av möjligheter. Vi kallar det Valtra à la carte.

Vi kanske ses på någon traktorvisning.

Med vänliga traktorhälsningar

Ray West

VD

Valtra Traktor AB

Valtra Team

Valtra kundtidning

Chefredaktör

Ray West, Valtra Traktor AB
ray.west@valtra.com

Redaktion

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.
hannele.kinnunen@valtra.com

Redaktörer

Bjarne K Trollsås, Valtra Norge AS
bjarne.trollsas@valtra.com
Eric Andersson, Valtra Traktor AB
eric.andersson@valtra.com
Michael Husfeldt, Valtra Danmark A/S
michael.husfeldt@valtra.com
Sonja Löst, Valtra Vertriebs GmbH
sonja.loest@valtra.com
Timo Mattila, Valtra Inc.
timo.mattila@valtra.com
Hannu Niskanen, Valtra Inc.
hannu.niskanen@valtra.com

Ansvarig utgivare

Valtra Inc., Finland, www.valtra.com

Grafisk design Viherjuuren Ilme, Oy

Lay-out Salpausselän Kirjapaino Oy

Tryck Salpausselän Kirjapaino Oy

Foto Valtra arkiv och resp. artikelförfattare

www.valtra.se

**Samuel Filipssons Valtra X 120 i mun-
dering som gallringsskördare. Det är
inte mycket som skiljer den från
en specialmaskin, varken funktionellt
eller kapacitetsmässigt.**

Valtra X, midjestyrd och mångsidig traktorserie

**Det mest exklusiva i traktorväg man kan tänka sig i skogsmun-
dering är Valtra X,
en midjestyrd traktorserie. Tack vare
duktiga konstruktörer och kluriga upp-
finnare har Valtra lyckats bygga en mid-
jestyrd traktor som baseras nästan ute-
slutande på standardtraktorns kompo-
nenter med alla fördelar det för med sig,
reservdelarna är desamma och hela till-
behörsprogrammet för den vanliga trak-
torn passar också till X-modellerna.**

Med enkla medel kan en X-modell utrustas till skördare eller skotare för skogen och till lastmaskin eller redskapsbärare/dragare för övrig användning. En av de första som köpte Valtra X och utrustade den till skördare är Samuel Filipsson, Sundsered, utanför Mullsjö.

Som en skogsmaskin, med rätt utrustning

När vi besöker Samuel och på långt håll ser hur han arbetar i skogen är det svårt att tro att det är ett traktorbaserat ekipage. Som en specialmaskin arbetar han sig sakta och säkert fram efter stickvägen.

Samuel har mycket erfarenhet av skogsarbete och har tidigare jobbat med en Valmet 805 med kranmonterat stegmatat

skördaraggregat. Har du kunnat öka din kapacitet med nyförvärvet, undrar vi?

– Högst avsevärt, svarar Samuel, dels är mitt nya rullmatade aggregat mycket snabbare men framför allt har jag fått betydligt snabbare manövrering av traktorn. Jag sitter hela tiden i bakvänt läge och kan bekvämt köra fram/back och jag styr traktorn med tryckknappar.

Tack vare att Samuels X 120 också har skogshytt ser han topparna på träden mycket bra och kan därmed göra det rätta urvalet. Utan överdrift vågar vi påstå att han gör ett fantastiskt fint arbete.

När vi besöker Samuel jobbar han i en 65-årig andragallring och vi ska också nämna att när Samuel har gallrat kommer pappa Leif och kör ut virket. Han kör med en Valmet 505 och driven vagn och måste när det gäller just denna avverkning bereda sig på verkligt kuperad terräng. Leifs 505:a har gått över 11 000 timmar, det mesta i skogen, men annars är Leif också lantbrukare och mjölkproducent.

Fantastisk framkomlighet

Samuels X-traktor är perfekt utrustad för skogen. För det första gör midjestyningen att den tar sig runt träd och andra hinder på

ett förnämligt sätt, bakhjulen spårar exakt i framhjulets spår. Dessutom har den riktiga skogsdäck och fälgar, diffspärrar fram och bak, skogshytt med sikt uppåt, rejält ben- och fotutrymme i hytten o.s.v.

Hur kan du konkurrera med specialmaskinen, undrar vi?

– Mitt ekipage är lättare, billigare och snabbrikligare. Jag förflyttar mig snabbt på vägen mellan olika avverkningar, säger Samuel.

Dessutom måste vi än en gång poängtera att det är en traktor som utgör baschassit. Den dag avverkningsutrustningen har gjort sitt finns det fortfarande ett värde kvar i basmaskinen.

■ Eric Andersson

Samuel Filipsson trivs i skogen och han trivs med sin nya Valtra X 120.

Mer än 100 000 kg!

Vi dricker förmiddagskaffe vid det fina matsalsbordet på Åsens gård, utanför Ljungskile. Förutom ägaren och brukaren, Åke Olsson, och sonen Bengt, är också två traktorförsäljare med vid detta högtidliga tillfälle. Åke fick nämligen hem sin nya fina Valtra HiTech 6850 veckan innan.

Varför är det två traktorsäljare med vid bordet? Ja, det är en märklig situation. Traktorn såldes av Clas Gustavsson och dåvarande ODAL Maskin AB i Uddevalla. När sedan traktorn levererades hade Valtras nya organisation börjat fungera och idag är Bengt Pettersson, Valtra Center i Uddevalla, den som svarar för Valtras försäljning. Enkelt uttryckt skulle man kunna säga att Clas sålde traktorn och Bengt levererade den.

– Det var jag som levererade, invänder Clas direkt, jag har gjort många affärer med Åke, både traktorer och andra maskiner, och eftersom jag hade sålt denna Valtra, en 6850, var jag mycket mån om att också ombesörja leveransen. Det var också roligt att den sista Valtratraktorn jag sålde hamnade hos just Åke.

Handteringsskifte

Nu har Bengt Pettersson tagit över försäljningen i stora delar av Bohuslän och Dalsland. Från Valtra Center i Uddevalla organiseras nu mycket av den hantering som rör försäljning, service och reservdelar. Meningen är att ett antal personer mera koncentrerat ska ägna sig åt just finskbyggda traktorer och därigenom bättre kunna tillfredsställa morgondagens köpare av allt mer tekniskt sofistikerade produkter. Vi kallar det gärna specialisering. Denna förändring är inte gjord bara för att det är roligt, eller för ändrandets skull, den är gjord för att morgondagens traktorköpare ska få den hjälp de har rätt att kräva. Bengt, som nu får en tung uppgift att ta över, säger så här:

– Det är stimulerande, förut hade man tjocka prispärmar att jobba från, nu är det bara Valtratraktorer som gäller, nu har jag möjlighet att satsa rejält på en sak. Lantbrukarna blir färre och färre och ställer större och större krav.

Rekordkossa

Åke Olsson driver Åsens gård med specialisering på grovfoderproduktion. I ladugården står ett hundratal djur, varav 34 är mjölkkor. Mjölproduktionen ger en medelavkastning på 11 650 ECM. En av korna är 47 Daga, en rekordkossa. Hon har själv producerat en bra bit över 100 000 kg mjölk. Hon har kalvat 9 gånger och fått tvillingar 3 gånger och trots sin ålder producerar hon fortfarande över 10 000 kg mjölk per år.

På gården finns tre Valtra, en 700, en 8450 och så den nya lastartraktorn 6850. Åke är framsynt och har utrustat sin nya traktor med dubbelkommando eftersom han på sikt räknar med att köra både slätterkrossen och betesputsen bakåt. Åke har kört Valmet sedan 1985.

Sonen Bengt är ekonom, jobbar just nu i Norge, men bidrar med sitt kunnande till gårdens drift.

– Vi brukar ha hårda diskussioner inför varje investering, men det är alltid pappa som bestämmer, säger Bengt.

Åsens gård ligger i Grinneröds socken i Uddevalla kommun, bara fem kilometer från havet.

Åke Olsson med sin berömda rekordkossa, 47 Daga. Mer än 100 000 kg mjölk är en fantastisk prestation.

På en djurgård är det oftast lastartraktorn som får gå mest, så lär det nog bli hos Åke Olsson också.

– Den är otroligt trevligt att köra, säger Åke, jag har redan hunnit hantera åtskilliga rundbalar.

■ Eric Andersson

Åke Olsson flankeras av två glada Valtrasäljare. Clas Gustavsson t.h. och Bengt Pettersson t.v. Gårdens nykomling, Valtra 6850, fick vara med på bilden.

Kundrelationer som högsta prioritet

Ilkka Hakala, ny VD för Valtra från början av 2002

Ilkka Hakala, den nya VD:n för Valtra, Inc., går omkring i traktorfabriken i Suolahti som om han inte gjort annat. Hans naturliga entusiasm är uppenbar när han går från anställd till anställd och frågar om det dagliga arbetet för att hela tiden lära sig mer. Hakala känner stolthet för fabriken och traktorerna.

– Det är enkelt att fortsätta i samma fotsteg som Jouko Tukiainen, som drog sig tillbaka från Valtra i slutet av året. Efter sin första månad i traktorvärlden kan Ilkka Hakala konstatera att det har utförts mängder av gott arbete.

Med världen som arbetsfält

Ilkka Hakala är inte främmande för intressanta karriärsteg. I början av sin karriär arbetade han med utveckling och ledning av konstruktion och produktion, och under 80-talet tog arbetet honom till USA. Hakala fick sitt första verksamhetsansvar hos Tamrock i Flo-

rida under 1989. På senare tid har han varit VD för ett österrikiskt företag som tillverkar maskinutrustning för kolbearbetning, och från slutet av år 2000 som global sourcing-chef hos Sandvik Mining & Construction Group.

Internationalisering och kunderna i första rummet

Erfarenheten av internationellt arbete har gett Ilkka Hakala närbild med olika kulturer.

– Möjligheten att arbeta och verka i en främmande kultur är en underbar erfarenhet. Dagliga situationer är fyllda med nya

utmaningar som alltid är intressanta, kommer Hakala ihåg från sina uppdrag i utlandet.

Utöver internationalisering, är han för närvarande intresserad av Valtras starka sida: kundrelationer och skötseln av dessa, och att arbeta på kundkontaktnivå.

– Trots att jag inte är marknadsförare i ordets traditionella mening, tycker jag det är extremt intressant att hitta metoder som förbättrar den övergripande kundprocessen, säger Hakala, och han fortsätter: Genom att skapa oss en bild av kundens totala verksamhet ökar våra möjligheter till produktiva beslut. Valtra skall inte bara tillverka produkter utan också hjälpa kunden att utveckla sina affärsprocesser i stort under traktorns hela livslängd.

Valtras styrka är att vi känner kunden

Det första positiva intrycket av Valtra, Partek och deras kunder har förstärkts under den första månaden.

– Valtras starkaste sida är, enligt min uppfattning, det 10 år gamla kundordersystemet och de utomordentliga kundrelationerna. Jag är dessutom en hängiven anhängare av specialisering. Våra kunder tjänar på att vi bara tillverkar traktorer. Vår verksamhet får en klarare inriktning och expertisen utnyttjas bättre, säger Hakala.

Valtras verksamhetsmetoder är en annan av företagets starka sidor. Den finska kvalitetsutmärkelsen är en framgång som den nuvarande VD:n kan känna sig stolt över. Valtra har dessutom en ledande position i att utveckla ledningssystem.

– Tack vare vårt kundordersystem ligger vår omsättningshastighet på en nivå som under lång tid framåt är ouppnåelig för andra traktortillverkare, säger den nye VD:n.

Enligt Hakala är den största utmaningen under detta år de nya stortraktorerna och arbetet med att släppa ut dem på marknaden. Målet att förbättra Valtras övergripande position på marknaden är en utmaning ur såväl kvalitets- som marknadsföringssynpunkt.

Andra utmaningar, eller rättare sagt möjligheter, är att förbättra samarbetet mellan Valtras tre olika fabriker, liksom att öka samarbetet mellan Parteks olika divisioner.

Det ska vara roligt att arbeta

Ilkka Hakalas människoorienterade ledningsstil omfattar teamwork, öppenhet, bättre kommunikation mellan människor och innovation i linje med företagets värden. Detta bidrar till att hitta de bästa lösningarna för kundernas behov.

– Att släppa loss den positiva energin i organisationen är vitalt. Det gör mirakel möjliga och frigör organisationens hela potential. Självtillit skapar sin egen framtid, fortsätter Hakala. Och moralen är hög på Valtra. Det märks att de anställda tror starkt på vad de håller på med.

– Jag är imponerad av professionalismen, den starka teamandan och engagemanget för företaget och märket som personalen utstrålar på Valtra. Närheten till kunderna och det faktum att man aktivt får återkoppling från kunderna är Valtras styrka, konstaterar Hakala.

Ilkka Hakala får redan återkoppling när han går sina ronder i fabriken, då besökande kunder får tillfälle att lämna sina synpunkter direkt till verkställande direktören.

– Detta passar min stil mycket bra, säger Ilkka Hakala.

Tränar, reser

Var helst Ilkka Hakala befinner sig försöker han alltid få tid över för jogging. Han har alltid med träningskläder under sina resor.

– När man joggar genom en stad får man en ny bild av området och känner sig snabbt hemma i miljön, säger han.

Andra hobbies är att arbeta på sin lilla gård, utförsäkning med familjen, läsa och vandra i Lappland, där man kan glömma mobiltelefoner och e-mails.

■ Päivi Valtonen

Valtra globaliserar sin organisation

Valtra, Parteks affärsområde Traktorer, växer internationellt. För att svara på de behov internationaliseringen medfört, förstärks och förtydligas den del av organisationen som har kundkontakt, medan verksamheten i produktionsenheterna samordnas.

Marknadsföringsledningen i den nya organisationen är koncentrerad och alla marknader utvecklas på ett allt mer enhetligt sätt.

Service- och reservdelsfunktionerna förstärks globalt och speciell uppmärksamhet fästs vid den del av organisationen som har kontakt med kunderna. Målet är att öka tjänsternas andel av Valtras verksamhet.

Valtra har grundat en global ledningsgrupp, vars medlemmar rapporterar till verkställande direktören. Ledningsgruppen består av följande personer:

Ilkka Hakala, verkställande direktör

Jouko Tommila, verkställande direktör, Valtra do Brasil

Eero Tomi, verkställande direktör, Sisu Diesel

Tuomas Wegelius, ekonomidirektör

Pertti Haukkala, produktionsdirektör

Jorma Nevaranta, direktör, produktutveckling

Arto Tiitinen, marknadsföringsdirektör

Seppo Kivimäki, direktör, service

Resten av Valtras ledning består av direktörer för stödprocesser och specialprojekt som rapporterar till Hakala.

Marknadsområdena har definierats så att man kan utnyttja inre synergier och beakta olika marknadens strategiska utvecklingsfaser. Direktförsäljning är det dominerande verksamhets sättet i Norden. I Centraleuropa effektivteras återförsäljningsnätet.

Vi träffas i Tandö, i Lima socken i Malungs kommun. Där svänger vi in i skogen. Vi åker närmare tre mil på skogsvägar, fina och välskötta vägar. Nu får vi en uppfattning om hur mycket skog det finns i vårt land. Vi ser knappt ett hus efter vägen, bara skog, skog i alla åldrar, och mycket välskött skog. Vi ska ta oss ner till trakterna kring Femtsjön och Sveriges sydligaste fjäll, Tandövala, med sina 774 meter över havet.

Vi har träffat Torbjörn Nilsson, traktörägare, skogsägare och entreprenör med traktor.

Lima är mest känt för två saker, sina skidåkare och sina besparingsskogar. När det gäller skidåkarna är den mest kände Sixten Jernberg, ingen har tagit så många olympiska medaljer som han. Det var i Cortina 1956 som Sixten visade vem som var den store mästaren. Ingen har ännu tagit lika många olympiska medaljer som Sixten Jernberg. I grannkommunen Vansbro bor ju den andra stora skidkungen, Gunde Svan, han är den som tagit flest VM-guld. Som en liten parentes kan nämnas att båda dessa skidlegender är Valmetägare. Besparingsskogen då? Ja, det är benämningen på en slags sockenallmänning. De finns företrädesvis i norra och västra Dalarna och i Gästrikland. De bildades på 1870 – 80-talen vid det s.k. storskiftet. Den största besparingsskogen i Dalarna är på ca. 70 000 ha. Ägare till besparingsskogen är socknarnas jordägare men de sköts enligt fastställda reglementen från länsstyrelserna. Avkastningen delas ut i form av bidrag som

Torbjörn Nilsson, Lima, van entreprenör och skogskar.

Vi besöker Lima, skogens och skidåkarnas socken

Naturen är vacker att beskåda men inte alltid lika tilltalande när det gäller att ta sig fram med traktor och griplastarvagn. Torbjörn Nilsson har vanan inne och vet hur man gör.

jordägarna kan söka, det kan vara till skogsplantor, markberedning, skogsbilvägar o.dyl. Ev. överskott disponeras enl. reglementet för kommunens bästa.

Svår terräng

Vid kanten av en föryngringsyta hittar vi Torbjörns traktor, en fin Valtra 900. Det är mycket kuperat, svår terräng, och Torbjörn håller som bäst på att köra ut de fröträd han tidigare själv har avverkat. Det är inget stort uppdrag. Det passar Torbjörn.

– Mitt ekipage är lättroligt, jag förflyttar mig snabbt mellan olika mindre uppdrag, jag transporterar mycket ved, och jag åtar mig också mindre avverkningsuppdrag. Jag kör mycket åt besparingsskogen och de hade som krav att jag var tvungen att ha vinsch eftersom det är så besvärliga markförhållanden ibland att enda sättet att få ut virket är att vinscha det till någorlunda farbar terräng, säger Torbjörn.

– Jag har dubbla vinschar på min traktor, en om jag kör fast, och en att dra fram virke med, poängterar Torbjörn, som gärna framhåller sin traktors enorma förmåga att ta sig fram i terrängen.

– Jag använder vinschen mycket, det är ytterligare en orsak varför jag är konkurrenskraftig gentemot större specialmaskiner.

Trots att Torbjörn kör i så oländig terräng använder han radialdäck.

– Jag får dubbla livslängden med radialdäcken, säger Torbjörn, eftersom jag kör så mycket på vägen. Men så snart jag kör ut i skogen sätter jag på kedjor och pumpar i ett kilo extra luft.

Hur många Valmettraktorer har du haft?

– Fyra, svarar Torbjörn, jag började med 455 och därefter hade jag två stycken 665. Min nuvarande Valtra 900 har jag haft i tre år.

Vi ska också tillägga att Torbjörn vet vad han pratar om, han har kört skogsmaskin i många år.

– Ibland går det så brant upp så man tror inte det är sant att en traktor kan ta sig fram. Men min Valtra 900 den bara går, lovordar en van skogskörare.

Torbjörn har frontlastare på sin traktor, dessutom har han griplastarvagn, vinschar, markberedningsaggregat, snöröjningsutrustning osv.

Vi har en sista fråga: Är du också skidåkare?

– Nej, säger Torbjörn bestämt, men jag rör mig mycket ändå i skog och mark..

■ Eric Andersson

Valmet 605-4 som lämnas i utbyte står framför samma byggnad som pilottraktor nummer sju.

Uuno Janhonen står bredvid pilottraktor nummer sju sommaren 1952. Tauno, som då var sju år gammal, säger att traktorn var den bästa och dyraste av alla Valmet-traktorer på den tiden.

Partnerskap över tre generationer

Den 12 december inträffade en sällsynt händelse på Janhola-gården i Hankasalmi i Finland. Under 50 år har Valtra-traktorer använts på gården och partnerskapet kommer att fortsätta långt efter en generationsväxling. Gården har hittills haft 14 traktorer och nu var det dags att signera ett kontrakt om köp av en ny Valtra EcoPower-traktor.

Familjen Janhonen har brukat samma gård sedan slutet på 1600-talet. Gårdens ägare Tauno har tittat på familjens bakgrund och säger att detta är 18:e generationen av familjen Janhonen som brukar samma gård. Den 12 december 1951 tecknade Uuno Janhonen, Taunos far, ett kontrakt med Touru-

la-fabriken om en provkörning med Valmet pilottraktor nummer sju, inklusive rapportering och garanti. Provkörningen varade i två år. Under 1956 såldes pilottraktorn till granngården och ersattes med en Valmet 20.

– Senare försökte jag spåra upp pilottraktorn men lyckades inte, säger Tauno Janhonen, och grämer sig lite.

Redan 1966 slutade man med boskapsuppfödning på Janhola-gården och två år senare övergick skötseln av gården från Uuno till hans son Tauno. Vid den tiden hade Janhola-gården redan haft sju Valmet-traktorer, den senaste av modell 565, den första med synkroniserad växellåda och hydrostatisk styrning; just denna traktor var den 30 000:e av sitt slag som tillverkades vid Valtra-fabriken. Vi blev medvetna om att det breda utbudet av tillbehör som kännetecknar dagens Valtra härstammar från den tiden.

Tauno har också köpt sju Valmet-traktorer, varav två är Volvo BM Valmet.

– Övergången från den gula 02-serien till den röda 05-serien var fint, erinrar sig Tauno, som brukar 30 hektar mark och 170 hektar skog.

Överföring till nästa generation

Familjegården med dess rika traditioner ska överföras till Taunos son Mikko under 2002. Den 12 december blev en historisk dag genom att Aki Pellinen, Valtras säljare, och Arto Tiitinen, marknadschefen, förhandlade fram ett avtal med Tauno och Mikko på Janhola-gården. Den traktor som behandlades blir gårdens 15:e Valtra-traktor.

Den Valmet 605-4 som lämnas i utbyte värderades och skall nu ersättas med en Valtra 6750 EcoPower, som ansågs vara den mest lämpliga traktorn för gården. Tauno och Mikko köpslog om nödvändiga tillbehör, till exempel dubbelmontage. De tänkte köpa hjulen på annat håll, men Valtras säljarteam påpekade att de inte behövde anstränga sig eftersom de kunde räknas in i affären och levereras direkt tillsammans med traktorn. Självklart blev det affär.

Mikko Janhonen är sammanflätad med Valtra på ett annat sätt också. Han arbetar för Manve Oy, ett verkstadsföretag som levererar reservdelar och komponenter till Valtra.

■ Hannu Niskanen

Vid en förhandling måste stor uppmärksamhet ägnas åt detaljer. Aki Pellinen kan sitt jobb och Janhonen vet exakt vad ska de köpa.

Partek Forest i dag

Partek Forestgruppen, med marknadstäckning i alla världsdelar, är idag en modern industri med tillverkning såväl i Nordamerika som i Sverige och Finland.

Det senaste förvärvet av Timbco Hydraulics LLC har gjort att, den sedan 14 år etablerade basen i Nordamerika, ytterligare har förstärkts och bildar nu, tillsammans med Partek Forest LLC i Gladstone, MI, en betydligt stabilare plattform för framtiden. Timbco tillverkar bandburna skogsmaskiner och Partek Forest LLC ser till att den nordamerikanska marknaden förses med gummihjulsmaskiner.

Inom Partek Forestgruppen finns idag också världsledande varumärken inom kranindustrin såsom Loglift, Jonsered och

Cranab. Under 2001 förvärvades även en minoritetspost i planteringsaggregattillverkaren Ecoplanter.

Förvärven är ytterligare ett led i strategin att skapa en ledande ställning totalt inom skogsmaskinbranschen.

Partek Forestgruppens huvudsäte finns i Umeå, Sverige. Här har även all produktutveckling koncentrerats, liksom den huvudsakliga tillverkningen av skogsmaskiner avsedda för den skandinaviska kortvirkesmetoden eller "Cut to Length" som man säger "over there". Inom affärsområdet finns 1 000 anställda med en omsättning på ca 259,5 miljoner Euro.

Tillverkningen är koncentrerad till Sverige, Finland och USA medan egna säljbolag går att finna i Sverige, Finland, Norge, Tyskland, UK,

Australien och Brasilien. Utöver dessa bolag finns ett större antal fristående återförsäljare och agenter som marknadsför, säljer och ger service till Partek Forests olika varumärken.

Valmets produktprogram innehåller 5 skotarmodeller, 3 skördarmodeller, 6 olika skördarhuvuden samt det allra nyaste stjärnskottet - Drivare Valmet 801 - en maskin som gör alla moment i skogen.

Bland Timbcos produkter finner man framför allt 5 olika modeller av bandburna fällare/läggare, men dessutom tillverkas en större skotare med olika typer av utrustningar, som är anpassade till den nordamerikanska marknaden.

Loglift och Jonsered är de helt dominerande varumärkena när det gäller skogskra-

Foto: Partek Forest

Foto: Partek Forest

nar för timmerbilar i Europa. När det gäller kranar för skogsmaskiner har Cranab och Loglift samma totala marknadsdominans.

Investering i ny fabrik

Inte långt från Umeälvens stränder, några kilometer uppströms inloppet från Bottenviken, ligger den nya vita fabriken med sina röda pilastrar. Kommer man med flyg så avtecknar sig byggnaden just innan landningen, man kan t.o.m. se den stora varumärkesskylten "Valmet" på fabrikenes gavel.

Kommer man med bil så är det Europaväg 12 (E 12) som gäller samt Europaväg 4 (E 4), som i sin nya dragning nästan passerar fabriksområdet.

Totalt är fabriksytan hela 14 000 m² och inrymmer centrallager, prototypverkstad, kontor samt naturligtvis de rationella monteringshallarna.

I en vidhängande två våningars flygel finns hela produktutvecklingsavdelningen. På den övre våningen huserar konstruktörer som ritar skördare och aggregat och i den nedre finns grupper för skotare och elektronik.

Stor monteringsfabrik

Fram till början av 90-talet fanns här också en tillverkande fabrik med traditionella tillverkningsmaskiner, men 1992 övergavs detta. De senaste 11 åren har all utveckling, gällande skogsmaskiner koncentrerats till Umeå, men komponenterna produceras av lämpligaste underleverantör efter specifikation från Valmet-konstruktörer och inköpare. Monteringen sker slutligen i monteringsfabriken i

Umeå, där det investerades cirka 50 miljoner SEK så sent som våren år 2000. De största leverantörerna, som producerar många nyckelkomponenter, återfinns i Finland, främst i form av Partek-bolag, samt vår egen Cranab-fabrik i Vindeln, Sverige.

Hypermodernt centrallager

Centrallagret hanterar två varumärken, Valmet samt Cranab. Totalt finns cirka 15 000 artiklar i systemet som ordernässigt hanteras helt dastyr. Artiklarna lagras i traditionella hyllställage och plockas med truckar som alla utrustats med datorer. Det finns också 5 stycken moderna datorstyrda paternosterverk, där varje verk innehåller 90 hyllplan och rymmer 2 000 artiklar.

I monteringshallarna har det också satsats ordentligt. Hela produktionsprocessen samt logistiken har förändrats och har nu, sedan investeringen våren år 2000, varit - upp till bevis. Införandet av kundorderstyrd produktion har varit en bra testperiod, och efter 2 år så kan vi, med stolthet, konstatera att den satsning som gjordes verkligen föll väl ut. Det fungerar enligt planerna! Ett antal parallella delmontage-, docknings-, samt slutmonteringsstationer gör att flödet genom fabriken väsentligt har rationaliserats, vilket i sin tur har gjort att ledtiderna har kunnat minskas.

Det är positiva tongångar på Partek Forest!

■ Ulf Nilsson

Team News

Miljöcertifikat till Sisu Diesel Inc.

Valtras motorfabrik Sisu Diesel Inc., som tillverkar Sisudiesel motorer, aggregat samt komponenter till växellådor har tilldelats miljöcertifikat ISO 14001.

Miljösystemets centrala innehåll strävar till att identifiera företagets centrala miljöområden och behärska dessa genom mätningar och ständig utveckling av processerna.

Sisu Diesel har i sin miljöpolitik förbundit sig att minska på utsläppen samt förebygga nedsmutsning av naturen.

Den mest betydande miljöfaktorn under de av Sisu Diesel tillverkade motorernas livslängd, är avgasutsläppen. Huvudvikten vid produktutvecklingen är därför satt till att minska på dessa utsläpp, samt att sänka bränsleförbrukningen. Denna utveckling har en gynnsam effekt på miljön via en minskning av koldioxidutsläpp och ger användaren lägre driftskostnader.

Även vid anskaffning av nya maskiner tas mera hänsyn till miljöaspekterna. Till exempel växellådsproduktionen har fått en ny främskin som arbetar utan skärolja. Spånbearbetningen utan olja gör det betydligt lättare att hålla arbetsplatsen ren samtidigt som man spar på naturtillgångar.

Tilldelning av ett miljöcertifikat visar att det standardiserade miljösystemet har förverkligats. Sisu Diesel fortsätter att utveckla sina produkter och funktioner mot allt större miljövänlighet.

Sisu Diesel, som levererar motorer till tre traktortillverkare: Valtra, Massey-Ferguson och Case-Steier, tillverkade totalt 23 500 motorer i fjol, vilket är en ökning med 15 % från år 2000.

Valtras S-serie

Kraft, effektivitet och förarkomfort

Valtras S-serie har utformats för att fungera bra i alla arbetssituationer som jordbrukare förväntar sig att motorstarka traktorer ska klara av. Filosofin bakom S-serien är att erbjuda bra prestanda, mångsidighet och förarkomfort utan att försämra någon av grundfunktionerna hos en förstklassig hjultraktor.

Motorn - Valtras egen kraftanläggning

Valtra använder sin egen väl beprövade och stora (8,4 liter) 645-motor i S-serien. Denna motor har många gemensamma komponenter med de välkända motorserierna 620 och 634, till exempel de slitstarka cylindertopparna med gjutna luftintag.

Valtras motorer är byggda för terrängbruk. I S-serien ger den elektroniska motorstyrningen, högt vridmoment och hög effekt, ny effektivitet och besparingar. För föraren är största fördelen farthållaren och varvtalsregleringen för kraftuttag/motor, vilka gör det möjligt att hålla konstant hastighet för en viss operation. Den avancerade farthållaren gör det också möjligt att ställa in en hastighet för normalt fältarbete och sedan enkelt växla till en annan hastighet för tung jordbearbetning.

Transmissionen – högsta effektivitet vid valfri hastighet

Transmissionen i S-serien är halvautomatisk, vilket innebär att den är bränslesnål som en flerstegad (10 hastighetsområden) mekanisk transmission, flexibel som en full Power Shift och ger en topphastighet på 40 km/h vid lågt motorvarv, med full kopplingsfri fram/backfunktion. Mjuka starter och växlingar garanteras med hjälp av turbinkopplingen, som gör det möjligt att reglera starten mjukt upp till 1300 rpm, varefter det i praktiken är fråga om direktdrivning.

Den hydrauliska fram/backväxlingen liknar den som finns på HiTech-traktorerna, som är välkända för sina mjuka funktioner. Det system vi kallar Power Control väljer rätt växel varje gång. Vid manuell körning kan

exempelvis både Power Shift- och fram/back-växlingen enkelt programmeras för snabbare vändningar på åkern. Körväljaren, alltså fram/back-växelreglaget, används också för att ansätta och lossa parkeringsbromsen, precis som på Valtras HiTech-modeller.

I S-serien kan fyrhjulsdriften och differentialspärrarna ställas in att arbeta helt automatiskt med hänsyn till hjulspinnets och framhjulens vinkel. När automatiken är inkopplad behöver inte föraren ägna någon uppmärksamhet åt dessa funktioner.

Framaxeln kan väljas fast eller fjädrande. Tack vare S-seriens balanserade viktfordelning blir körningen säker och bekväm även med styv axel vid alla hastigheter. Med fjädrande axel erhålls dock större dragkraft vid fältarbete.

Hydrauliken – bättre finns inte!

S-serien har elektronisk reglering av både främre (tillval) och bakre trepunktslyftarna. Normalt regleras den bakre lyften från armstödet, medan inställningarna (främre och bakre lyft) utförs med traktorterminalen.

Övervakning och styrning av hjulens slirning så att bakre lyften lyfter när ett inställt slirvärde överskrids är en standardfunktion. Styrsystemet här innehåller en radarsensor som också används i automatiken till fyrhjulsdriften och differentialspärrarna.

Hydrauloljan är avskild från transmissionsoljan, och ryms i traktorns ram. Mer än 80 liter kan användas för externt bruk – tillräckligt för alla redskap på marknaden.

Hydraulpumpen har en kapacitet på 147 liter/min. Det är en axialkolvpump i ett lastkännande hydraulsystem. Det finns sju ventiler för yttre hydraulik, alla elektroniskt inställbara och en del av standardfunktionerna i Valtras S-serie.

En ny sorts förarmiljö: effektiv, säker och med skön känsla

Hytten i Valtras S-serie ger förarmiljön en helt ny dimension för 2000-talets stora traktor. Den rymliga hytten med fyra stolpar och plant golv är lätt att stiga in i med hjälp av fyra breda steg bekvämt placerade över bränsletanken.

Hytten sitter högt, vilket ger bästa möjliga runtomsikt. De breda rutorna (3 fönster + dörr) är något välvda och har den största glasytan i branschen.

Det breda och höga vertikalt monterade bakre fönstret är fast. Fasta fönster har gjort det möjligt att skapa en konstruktion med fyra stolpar med bästa möjliga sikt bakåt och åt sidorna, utan ramar och handtag. Det ver-

tikala glaset förblir också renare under dammiga förhållanden.

Traktorn måste vara effektiv dygnet runt. Därför har den en modern arbetsbelysning (totalt 15 arbetslampor) med sex takmonterade lampor både framtill och baktill. Föraren kan välja den belysning som passar bäst för varje jobb och spara denna inställning i minnet. När den är inställd behöver den bara slå på. När frontmonterade redskap används kan högt sittande strålkastare användas för säker körning på väg.

De breda utvändiga speglarna är uppvärmda för svåra klimat och kan ställas in inifrån hytten så att de passar både redskapets storlek och körförhållandena.

Stort utrymme inuti hytten gör det möjligt att hitta bästa arbetsställning för varje förare. Helt utrustad och nästan fritt inställbar luftfjädrad stol kan vridas 90 grader åt höger eller 180 grader åt vänster för bästa arbetsläge. Det finns också tillräckligt med plats för ett passagerarsäte.

Automatiskt nivåstyrd luftfjädring i hytten ger enastående förarkomfort för alla hastigheter, laster och körförhållanden.

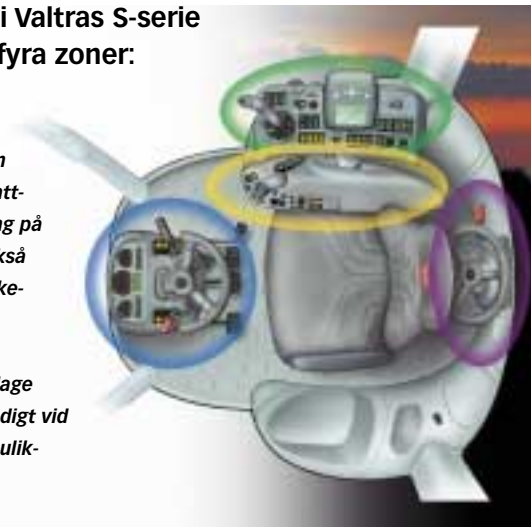
Förarreglagen i Valtras S-serie har delats in i fyra zoner:

1. Instrumentpanelen runt den främre rattstängan för körning på väg; innehåller också varnings- och indikeringslampor.

2. Armstödet för reglage som används ständigt vid körning och hydraulikoperationer.

3. Sidopanelen för förinställning och aktivering.

4. TwinTrac, dubbelkommando som tillval.

Mer utrymme – bättre sikt – bättre komfort. Enastående runtsikt, större utrymme och mångsidighet gör att föraren kan arbeta effektivt.

Automatisk klimatanläggning ger rätt atmosfär under alla förhållanden, från sommar i söder till den skandinaviska vintern i norr. Elektronisk styrning håller hyttluften frisk och temperaturen på inställd nivå.

Allt under kontroll

Instrument av samma slag som i en bil gör att färdhastigheten, motorvarvtalet, motortemperaturen och bränslenivån kan avläsas med en snabb blick.

Reglagen är också en viktig del av hyttens utformning. För att traktorn och föraren ska kunna arbeta så bra som möjligt måste reglagen vara lätta att se och nå, och de som används mest ska sitta bäst till. Valtra har därför placerat dem i armstödet. De består av manövrering för bakre trepunktslyft, reglage för fem yttre hydraulventiler, farthållare, reglage för kraftuttag, fyrhjulsdraft, differentialspär och dubblerade reglage för Power Shift och fram/back-växling. Oavsett vilket läge stolen har är dessa reglage alltid åtkomliga, även när TwinTrac används. Funktionerna för körning och hydraulik sitter på var sin sida av armstödet så att de inte förväxlas. Den korta huvudväxelspaken, Power Shift-automatiken och krypväxels strömställare, manövrering av frontlyft (extrautrustning) och reglage för

framaxelfjädring sitter alla väl placerade till höger om förarstolen.

Traktorterminal

Valtras traktorterminal används för övervakning, programmering och informationsöverföring. Terminalen i Valtras S-serie ger föraren full kontroll över alla hydraulfunktioner, inklusive både främre och bakre trepunktslyftarna, samt vissa funktioner på tillkopplade redskap. Förutom att det finns sju fjärrstyrda ventiler är det också möjligt att förprogrammera tre av dessa ventiler för en andra funktion. Uppföljning, direktjustering, förprogrammering och till och med lagring av förar- och redskapsinställningar kan utföras med terminalens färgdisplay. Den visar också komplett felsökningsinformation för alla traktorfunktioner.

Alla vitala delar i Valtras S-serie är sammankopplade med en CAN-bus, vilket möjliggör ständig övervakning, styrning och felsökning. Proline huvudinstrument, displayen på a-stolpen (höger fram) och traktorterminalen får information via busen, liksom den bakre displayen och displayen på b-stolpen (höger bak) om traktorn är försedd med TwinTrac.

Den nya generationens TwinTrac

S-seriens förnämliga dubbelkommando med enastående sikt och en förarplats med lika-

dana reglage som vid körning framåt erbjuder branschens bästa traktorergonomi för körning bakåt. Här ingår inställbar rattstäng med körvaljare, pedaler och två displayer som övervakar viktiga funktioner. När stolen vrids kopplas styrningen och transmissionsreglagen automatiskt om för körning bakåt.

Dubbelkommandot gör att man kan utnyttja S-seriens lilla svängradie och goda manöverförmåga, till exempel vid arbete med breda slåttermaskiner. Enastående sikt både över det som skördas och redskapet gör körningen stressfri.

Den nya S-serien har lagt ribban på en ny nivå i traktorbranschen.

■ Timo Mattila

Valtra framgångsrikt i tysk undersökning

”Särskilt Valtra har tagit in på våra ledande märken”

Den förnämliga tyska specialtidningen om jordbruksmaskiner – Top Agrar – beskriver situationen med ovanstående underrubrik i en artikelingress. En sammanfattning av den traditionella stora traktorundersökningen publicerades i nummer 11/2001 av tidskriften. Valtra var bland de tio traktorer för vilka kunderna lämnade in nästan 3500 utvärderingar totalt. De omdömen som de finska traktorerna fick av sina tyska ägare var rent smickrande.

I undersökningen ingick Fendt, John Deere, Deutz-Fahr, New Holland, MF, Case-Steyr, Case IH, Valtra, Renault och Same, uppräknade i ordningen från mest till minst representerade.

Medeleffekten för alla traktorer var 113 hk (för Valtra 112 hk). Ytterlighetsfallen representerades av Fendt (129 hk) och Renault (102 hk). Timräknarna visade i genomsnitt 1504 tim. (max 1672). Enligt detta urval kör tyskarna i genomsnitt 526 timmar per år med en traktor. Endast Fendts traktorer körs mer (615 tim) än Valtras (586 tim).

Många toppbetyg för Valtra

Vid betygssättningen (1=bäst/5=sämst) fick Valtra bäst betyg av gruppen inom följande områden: motor, lägsta reparationskostnader, flest traktorer utan fel som krävt reparation,

minsta stilleståndstid på grund av reparation, kundservice, förhållande mellan pris och prestanda samt ägarens önskan att förbli lojal mot märket vid köp av nästa traktor. Valtra fick faktiskt hälften av förstaplatserna!

För finish och allmänt utförande blev Valtra (1,7 poäng) knappt slagen av Fendt (1,6 poäng).

För service var Valtra klar etta (1,6 poäng), medan JD och NH var lika med 1,8 poäng.

Tyskarna var särskilt nöjda med Valtras förhållande mellan pris och prestanda, som de satte främst med 1,6 poäng, före NH med 1,7 poäng. Fendt kom i särklass sist i denna kategori med sina 2,3 poäng.

Valtra fick högsta betyg (1,6 poäng) för motorn också, före JD (1,7 poäng). Hydrauliken i dess helhet blev oavgjord mellan tre fabrikat: Valtra, Fendt och John Deere fick alla 1,8 poäng.

För transmissionen i dess helhet fick Valtra 2,1 poäng. Toppbetyget gick till Fendt (1,7 poäng).

För reservdelar/service (eget underhåll) fick Valtra 1,9 poäng. JD och NH intog topplatserna med en hårsman (1,8 poäng). Same och MF värderades till 2,2 poäng.

Under ett tusen drifttimmar behövde en tredjedel (32%) av Valtra-traktorerna inte repareras en enda gång, klart bäst i gruppen. Där kom Renault på andra plats med 28%. I genomsnitt inträffade 1,9 fel på Valtra-traktorerna per ett tusen timmar.

Under 1 000 drifttimmar hade Valtra och JD minst ”frånvarodagar från jobbet”, 1,9 dagar. Same hade längsta stilleståndstiden med 7,8 dagar. Valtras reparationskostnader per 1 000 timmar var lägst i gruppen (DM 121 = EUR 62). Att reparera en Deutz-Fahr var dyrast, i genomsnitt så mycket som DM 765 = EUR 391.

Hela 97 % av dagens Valtra-ägare vill vara lojala mot märket, högsta siffran i gruppen. Något färre, 95 % vill vara lojala mot JD. Endast 77 % av Same-ägarna sade att de vill vara lojala mot märket i framtiden.

Valtra-ägarna saknar inte steglös transmission

Undersökningen gav ett mycket intressant resultat. Ägarna tillfrågades om de ville ha steglös transmission i sin traktor. Det ville 72 procent av Fendt-ägarna ha i framtiden, medan endast 16 procent av Valtra-ägarna, i särklass minst i gruppen, ville ha denna lyx. En grov uppskattning anger att en tredjedel av alla traktörägare som deltog i undersökningen någon gång vill ha steglös transmission i sin traktor.

Varför vill då inte Valtra-ägarna ha en sådan funktion? Det finns inget uttömmande och korrekt svar. Valtra-traktorernas nuvarande prestanda och motorns egenskaper, i kombination med HiTech-transmissionens egenskaper, tycks göra folk nöjda.

■ Juhani Rahkonen

Übers.2: Die Notenprofile der zehn Fabrikate (Ø aller Typen u. Baureihen)

	Case-IH	Case-Steyr	Deutz-Fahr	Fendt	John Deere	MF	New Holland	Renault	Same	Valtra
Motor	2,0	1,5	1,5	1,5	1,7	2,1	1,5	1,5	2,1	1,6
Getriebe	2,1	2,0	1,5	1,5	1,6	2,1	1,5	2,1	2,1	2,1
Hydraulik	2,0	2,1	1,6	1,5	1,5	2,1	1,5	2,1	2,1	1,5
Körwerk	1,5	2,1	1,5	1,5	1,5	2,1	1,5	2,1	2,1	2,1
Wartung	1,5	2,1	1,5	2,1	1,5	2,1	1,5	2,1	2,1	1,5

● besser als Durchschnitt   ● durchschnittlich   ● schlechter als Durchschnitt

Traktorutvecklingen

går hand i hand med förändringarna i användarnas liv

Jordbrukarens liv har förändrats de senaste åren. Antalet traktor användare har ökat och med traktorn utför man nu sådana jobb som man inte tidigare ens kunnat föreställa sig. Förändringar i kundens liv innebär också förändringar i traktorproduktionen. Valtra har lyckats ta vara på förändringstrenden. Ett tecken på detta är att marknadsandelen har ökat i många marknadsområden de senaste åren. Utvecklingen har skett tack vare samarbete med kunden.

Länge ansåg man att traktorer bara används på åkern. På åkrarna används de fortfarande i främsta hand, men dessutom används traktorer för vägunderhåll, avverkning och transport av virke, skötsel av parker, samt produktion av inhemsk torvenergi m.m. Det här beror också på att traktor användarens arbetsuppgifter förändrats. Det finns många entreprenö-

rer som arbetar ute på åkern på sommaren och håller bygatorna rena på vintern, berättar Valtras marknadsdirektör **Arto Tiitinen**:

– Denna förändring har ökat försäljningen av tillbehör eftersom kunderna vill använda sina traktorer mångsidigare. På en arbetstimme måste man uträtta mer och man måste kunna utnyttja årets alla dagar.

Jordbrukarens liv förändras

Antalet lantgårdar minskar men produktionsmängderna förblir minst desamma.

– Den snabba strukturutvecklingen illustreras av att för tio år sedan hade en finländsk jordbrukare i snitt 18 hektar åker att sköta, medan en jordbrukare i dag sköter nästan 30 hektar, säger Tiitinen.

I EU bedrivs jordbruk under väldigt varierande förhållanden. De till sin areal största gårdarna finns i Storbritannien, där en gård i medeltal är ca 70 hektar, och de minsta

gårdarna på 4 hektar hittas i Grekland. Den genomsnittliga gården i EU är på ca 18 hektar. Av EU:s odlingsareal utgör andelen gårdar som är större än 50 hektar ca 9 procent, enligt Tiitinen.

Samma utvecklingstrend syns globalt i jordbruket; gårdsstorleken ökar, antalet gårdar minskar, arbetstimmar per person ökar och behovet av nya, effektivare maskiner ökar. Valtra är ett intressant alternativ eftersom hästkrafterna i våra motorer på tio år har ökat med nästan 50 procent, säger Tiitinen.

Entreprenadverksamhet blir vanligare

På stora gårdar koncentrerar man sig på det man verkligen kan och lägger ut resten på entreprenad. Riktningen är densamma i hela Europa och entreprenadverksamhet har blivit den mest populära formen av företagsverksamhet i samband med jordbruk.

– En entreprenör skaffar sig en maskin med vilken han kan sköta olika slags entreprenadarbeten. Arbetskomforten skall vara på topp eftersom man tillbringar så mycket tid i maskinerna, hävdar Arto Tiitinen.

Man strävar efter att minska kostnader och därför förutsätter användarna att maskinerna har långa serviceintervaller och låga baskostnader.

Arbetet får inte äventyras även om arbetstimmar blir många. Om man tar exemplet från Finland igen, med Valtra traktorer kördes förra året drygt 40 procent mera än med andra märken i genomsnitt. Våra nya lågvarvstraktorer är effektivare, produce-

Entreprenadverksamhet blir vanligare. Det finns många entreprenörer som arbetar ute på åkern på sommaren och håller bygatorna rena på vintern.

rar mera effektivt arbete, på samma mängd bränsle som genomsnittskonkurrenten. Efter som bränslepriset sannolikt fortsätter att stiga, kan man säga att med en Valtratraktor får man mera gjort per krona, berättar Arto Tiitinen.

Eko- och deltidjordbruk allt populärare

Trygg mat är på tapeten och konsumenterna är intresserade av köttets ursprung och vill veta så mycket som möjligt om gården där djuret är uppfött. Efterfrågan på naturligt

odlade produkter med hög kvalitet och till konkurrenskraftiga priser ökar ständigt.

Producenterna hänger också med i utvecklingen. Att producera naturenligt odlad mat kräver mera mekaniskt arbete, såsom jordbearbetning och transport av naturgödsel, eftersom varken konstgödsel eller bekämpningsmedel används. Valtras lätta, effektiva och framför allt miljövänliga traktor har visat sig vara ett bra alternativ för gårdar som inriktat sig på ekologisk odling.

Å andra sidan möjliggör det högeffektiva jordbruket att deltidjordbruken ökat.

– En deltidjordbrukare jobbar i staden men bor på eller reser till landsbygden över helgen för att sköta sin gård. Jordbruket är ett andningshål efter det jäktiga livet i staden. Deltidjordbrukare kräver utrustning av hög kvalitet, och att köregenskaperna är av samma klass som en personbils. Valtra har

satsat på användbarhet och kunderna har tagit emot detta på ett mycket positivt sätt, säger Tiitinen.

Arbete finns

De senaste 3-4 åren har jordbruket blivit mer uppskattat. Konsumtionen av kyckling och griskött ökar, likaså mjölkkonsumtionen. En färsk översikt förutspår att denna trend fortsätter och till och med ökningen kan vara ännu kraftigare. Man kan se att priset på jordbruksprodukter av hög kvalitet stiger. Det här gör kanske inte alltid konsumenterna så glada, men för gårdarna innebär det att de kan och behöver investera mera.

– De som använder traktorer i sitt jobb vill göra sitt arbete mer effektivt. Miljöfrågor och matens renhet och ursprung blir allt viktigare. Att man orkar med sitt jobb och håller sig frisk, uppskattas allt högre. Dessa trender betonas också i Valtras produkter. Vi fortsätter att tillsammans med våra kunder utveckla effektivitet, arbetsmiljö och miljövänlighet, summerar Tiitinen.

■ Martti Henttunen

Miljöfrågor, matens renhet och ursprung blir allt viktigare i jordbruket.

Skapa din egen Valtra

Kundordersystem i drift i 10 år

Tanken på kundstyrd produktion genom ett kundordersystem föddes inom Valtra i början av 1990-talet då världens traktorindustri befann sig i kris och stora lager orsakade allvarlig huvudvärk. För närvarande är det kundordersystem som utvecklats under de senaste 10 åren en otvetydig konkurrensfördel för Valtras Suolahti-fabrik.

Principen för kundordersystemet är egentligen enkel. Vid köptillfället bestämmer kunden och säljaren gemensamt vilka funktioner och utrustningar traktorn ska ha. Ordern skickas till fabriken varefter materialhantering för traktorn i fråga inleds. Leveranstiden är mellan fem och åtta veckor.

Gynnar kunden

En kundbeställd traktor garanteras vara helt ny; traktorn levereras till kunden direkt från fabriken. Fast extrautrustning som frontlastare, frontlyft och främre kraftuttag monteras på fabriken av yrkesfolk. När traktorn anländer till bondgårdens är den redo för arbete.

Det är viktigt för kunden att han eller hon får

en traktor som exakt passar hans eller hennes aktuella behov och har extra kapacitet för framtiden, till exempel högre hastighet på väg, lägre marktryck och mer mångsidig användning av redskap.

Det finns funktioner som är unika och endast kan erhållas från Valtra. Turbinkopplingen i fyr cylindriga Mezzo och HiTech-traktorer är unik. Turbinkopplingen är bara ansluten till transmissionen medan kraftuttaget är direktdrivet utan effektförluster och alltid anpassat till motorvarvtalet.

Aires luftfjädrande framaxel har konstruerats så att det är möjligt att arbeta med frontlastaren utan att blockera fjädringen. Den kan dessutom användas som en luftkompressor för att justera däckstrycket eller rengöra skördetrösken i fält.

Valtras dubbelkommando TwinTrac ger mest för pengarna vid arbete med redskap som fungerar bäst vid körning bakåt.

Olika sorters motorer som kraftmiraklet Sigma Power eller de lågvarviga EcoPower-modellerna är spännande element i specifikationen.

När det gäller vissa speciella egenskaper införde Valtra ett urval av färger under 1988; för närvarande kan Valtra-traktorerna erhållas i ett tiotal olika färger. Dessutom skrivs kundens namn kostnadsfritt på övre hyttbalken.

En skräddarsydd traktor är individuell. Om specifikationen skräddarsys fungerar traktorn bättre till lägre kostnad. Och du betalar bara för det du behöver, vilket också minskar kostnaden.

En närmare relation till fabriken

Kundorder medför fördelar för bägge parter. Tillverkaren behöver inga kortsiktiga produktionsprognoser, utan istället visar orderboken vilken typ av produkter som kommer att tillverkas. Detta innebär att mindre kapital behöver bindas i komponenter eller pågående arbeten. Valtra har utan tvivel den snabbaste kapitalomsättningen bland traktortillverkarna.

Till följd av kundordersystemet har rundturerna på fabriken blivit mer tilltalande. Ett stort antal kunder tar sina familjer med sig för att titta på när deras traktor tillverkas. Under 2001 deltog över 2000 personer, inklusive familjemedlemmar, i rundturer på fabriken för att få se en "traktorfödelse".

Valtra har bestämt sig för att marknadsföra kundordersystemet extra under 2002 och det har därför fått ett internationellt och lättbegripligt namn, **à la carte**. Detta begrepp från den kulinariska världen förmedlar budskapet om valfrihet och bra service.

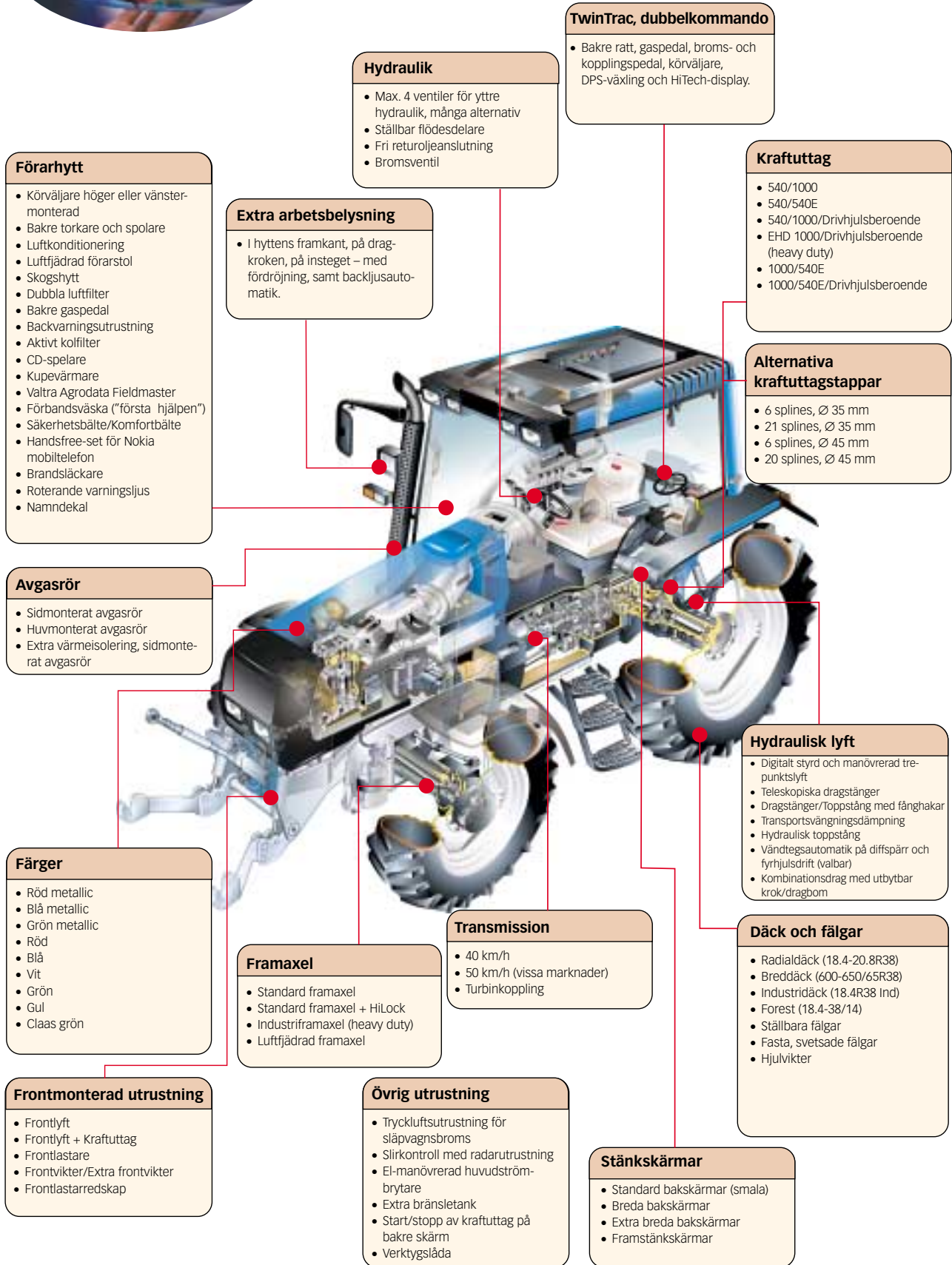
■ Hannu Niskanen

Valtra HiTech 6850 kan skräddarsys med fullt urval av extrautrustning som uppfyller kundens behov.

Valtra á la carte HiTech 6850

Jack och Nathan Hull bevakade tillverkningen av deras traktor från början till slut. "Det är fantastiskt hur alla delar passar ihop så att traktorerna blir precis som kunderna vill ha dem", sade Jack förundrat.

Valtra 6200 komplett, testad och rengjord. Jack och Nathan vill ändå åka en provtur med traktorn för att kolla att allt är OK.

"Jag lovade mitt barnbarn"

Från New York till Suolahti

Jack Hull köpte en ny Valtra i november. När återförsäljaren berättade att traktorköpare var välkomna att besöka fabriken och titta på när deras egen traktor tillverkas lovade han sitt barnbarn Nathan en resa till Finland – på villkor att barnbarnets höstbetyg var bra. Och så överraskade 12-årige Nathan sin familj med utmärkta betyg. Löftet måste hållas och Jack Hull och hans barnbarn anlände till Finland den 13 januari.

Familjen Hull bor i Mayville, norr om New York, nära Buffalo. Familjen äger en gård på 40 hektar med boskap och fjäderfä. På fälten odlas hö och majs. Jacks familj är verkliga entreprenörer. Den 62-årige Jack driver själv en motorsågsbutik med namnet "Uncle Jack's Saw Shop", och med kundvänliga öppettider – Jack har bara stängt på fredagar.

– Både yrkesfolk och amatörer behöver hjälp under helgerna, säger Jack Hull med en road blinkning.

Jacks son Timothy (Nathans far) som äger en bensinstation ägnar sig även åt vägunderhåll genom att vintertid ploga snö och sommardag klippa gräset vid vägarna.

Detta blev ett uppenbart skäl att köpa en Valtra. Under tre dagar lånade och provkörde Hull en Valtra med turbinkoppling från den lokala återförsäljaren Rogers & Son. Då övertygades familjen Hull om att de borde byta sin englandstillverkade traktor mot en Valtra.

– Vi behöver en mångsidig traktor och Valtra passar perfekt. Fram/backväxling är viktigt vid snöröjning och på motsvarande sätt är turbinkopplingen nödvändig vid arbete med frontlastaren. Vid skörd är ett bra kraftuttag och en växellåda med täta steg bra att ha. Jag tror också att finnarna vet hur man gör en traktor för vinterförhållanden, säger Jack Hull.

Egen traktor på linjen

Jack säger att han alltid varit intresserad av maskiner och vet hur man hanterar en skiftnyckel. Därför gjorde transmissionsfabriken med sina automatiska verktygsmaskiner och arbetsceller stort intryck på Jack. Det verkligt intressanta hittades dock i sammansättningsfabriken. Den skinande nya metallicgröna hytten med texten "Uncle Jack's Saw Shop" väntade redan på sin tur. Monteringen av Jacks Valtra 6200 hade just inletts på sammansätt-

ningslinjen. Jack kontrollerade det maskinkort som levereras med varje tillverkad traktor och bekräftade att det angav exakt de funktioner han kommit överens med sin säljare om.

– Jag vill veta hur maskinen tillverkas, sade Jack Hull, och iakttog sammansättningsprocessen intensivt tillsammans med Nathan.

Medan de väntade på att maskinen skulle bli klar fick Jack och Nathan också mycket information om driftegenskaperna, underhåll och reservdelsservice till deras nya Valtra. Efter allt detta var Jack helt övertygad om att han valt rätt.

Eftersom detta vara första resan till Europa var det naturligt att också titta på en annan kultur för både Jack och Nathan.

En vandring i naturen, lokal sightseeing och besök på historiska museer gav dem en ny bild av Valtras hemland.

– När jag tittade på kartan för att se var Finland ligger blev jag först förskräckt. Nu är jag glad att jag beslutade att resa hit och bekanta mig med Valtras verksamhet och se hur min egen traktor tillverkas, säger Jack.

■ Hannu Niskanen

Finska mästartakter i rally-VM

Om det blir en finsk världsmästare i rally i år är det knappast någon som höjer på ögonbrynen. Både Marcus Grönholm och Tommi Mäkinen har kapacitet att ta hem världsmästartiteln.

Foto: Tony Welam

Foto: Tony Welam

Marcus Grönholm visade mästartakterna i Värmland.

Alla som följt ett VM-rally i verkliga livet, och inte bara på teve, vet hur otroligt fort det går på specialsträckorna. Bilarna dansar fram i toppfarter på 200 kilometer i timmen oavsett om de körs på asfalt, grus eller is.

På snö är det framför allt de finska förarna som är vassast. Se på facit för det svenska VM-rallyt de senaste tio åren - sex av tio segrar har gått till Finland. Tre gånger Mäkinen, två gånger Grönholm och en seger för Harri Rovanperä talar sitt tydliga språk.

Också i år var det finskt i topp i värmlandsskogarna. Marcus Grönholm kunde närmast ohotad defilera i mål medan Harri Rovanperä, teamkamrat i Peugeotstallet, bevakade andraplatsen.

Vad är det då som gör de finska förarna så bra? Är det den omtalade finska sisun?

Tradition, bra uppbackning och en väl fungerande mentorverksamhet är några faktorer som brukar nämnas. Motorsport överhuvudtaget står högt i kurs i Finland och det är kanske inte så konstigt med tanke på att de haft flera världsmästare inte bara i rally utan också i Formel 1 de senaste åren. Framgång föder framgång.

Stundtals uselt underlag med snöslask och grus hindrade inte Marcus Grönholm från att ta hem segern i Svenska Rallyt.

Ska man göra perspektivet lite smalare och bara titta på Marcus Grönholm och Tommi Mäkinen så är båda bondpojkar med fötterna tryggt förankrade i den finska myllan. Marcus Grönholm försörjde sig som lantbrukare fram till 1996 då han på allvar kastade sig in i rallycirkusen. År 2000 fick han sitt första fabrikskontrakt med Peugeot och samma år blev han världsmästare.

Fjölåret gick lite trögare med flera brutna rallyn i början av året och han blev till slut femma i VM. Hur innevarande säsong ska sluta är för tidigt att säga men starten var bra med en femteplats i Monte Carlo och segern i Svenska Rallyt.

Grönholm i all åra, men säger man rally och Finland är det ändå Tommi Mäkinen de flesta tänker på. Han var till synes oslagbar under andra halvan av 90-talet och körde hem

Foto: Tony Welam

Tommi Mäkinen har vunnit VM fyra gånger.

världsmästartiteln fyra år i rad, från 1996 till 1999, då med en Mitsubishi. I år kör han Subaru för första året och säsongen kunde inte ha börjat bättre med en seger i Monte Carlo.

Att gå från ett bilmärke till ett annat och vinna direkt är ett styrkebesked så gott som något. Att Tommi Mäkinen är mycket duktig på att ställa in sina bilar optimalt är välkänt och kanske har det med hans bakgrund att göra.

Under uppväxtåren mekade och körde han med allt som rullade hemma på gården i Puuppoola och det har han nytta av i dag. Till världsmästartitlarna i rally kan han också lägga titeln som finsk mästare i plöjning(!).

Det sägs att han redan som 15-åring visste vad han skulle bli när han blev stor och det var inte rallyförare utan – bonde. Men livet utvecklade sig annorlunda. I dag bor han delvis i Monaco och han reser jorden runt som professionell rallyförare.

Om han kan lägga en femte världsmästartitel till sina tidigare fyra vet vi i mitten av november. Då har sista tävlingen i årets VM-cirkus körts i Storbritannien och vinnaren är korad. Heter han inte Tommi Mäkinen så kan det mycket väl vara Marcus Grönholm som åter triumferar. Och bakom dem står nya finska stjärnskott på kö för att få slå igenom på allvar.

■ Anna Björe

Fakta/rally

VM i rally körs i tre klasser. Den största klassen är WRC där bilarna är specialbyggda med fyrhjulsdraft och turbomotorer med över 300 hästkrafter. Mästerskapet avgörs i 14 deltävlingar.

Rent vatten

är en förutsättning för allt liv på jorden

Livet börjar på sjöbotten, så skulle man enkelt kunna uttrycka den enorma biologiska process som försiggår under vattnets yta i alla våra sjöar och vattendrag.

Kalk bidrar till att förbättra livsbetingelserna för alla dessa tusentals mikroorganismer som är första stadiet i det ekosystem där människan utgör det sista.

Livsavgörande för alla mikroorganismer är pH-värdet. Rent vatten har pH 7. En sänkning med ett steg, från t.ex. 7 till 6, innebär att vattnet blivit tio gånger försurat. En sänkning med två steg, t.ex. från 7 till 5, gör att försurningen ökat med hundra gånger! Redan vid pH 6 hotas många laxfiskar, mört och flodkräfta, och vid pH 5 även öring, gädda

och abborre. Vatten i en sjö, eller vattendrag, med pH ner mot fyra, eller under fyra, är helt dött, ja, t.o.m. giftigt. En sådan sjö borde inhägnas.

Naturen har fått betala vår välfärd

Under den s.k. industrialiseringen, från krigsslutet och framåt, har Sverige utsatts för stora nedfall av i första hand svavel som medfört kraftig försurning av markerna.

Mycket av nedfallet är inhemskt, d.v.s. utsläpp från flyg, biltrafik, sjöfart och industriell verksamhet, men mycket har också kommit från de stora europeiska industriländerna, Tyskland, England men även Polen. Tyskland har fått ordning på sitt utsläpp, England bättring sig successivt och Polen har lovat bättring. I Sverige är det västkusten och södra ostkusten, Blekinge samt Småland, som är värst

Helikopterpiloten sprider kalken från behållaren via ett eldrivet steglöst spjäll. Vid spridningen utnyttjas vindriktningen, helikopterns fart och rotorbladens tryck för att åstadkomma en så jämn spridning som möjligt.

Helikopterpiloten Oddgeir Lillemo bakom spakarna. Med ett lätt tryck på en strömbrytare öppnar han spridarens spjäll och kalken sprids för vinden.

område, var källflödena till olika vattendrag finns, och hur mycket årsnederbörd som faller över resp. område.

Kalkning är en satsning för framtiden

Sverige har totalt 95 700 sjöar. Av dessa anses ca. 17 000 vara försurade av mänsklig verksamhet. För närvarande kalkas ca. 7 500 av de försurade sjöarna, vilket betyder att knappt 10 000 lämnas åt sitt öde. Sverige har satt upp som ett särskilt miljömål att högst 5 % av sjöarna fortfarande är försurade år 2010. Idag sprids ca. 200 000 ton kalk i sjöar och vattendrag, vilket alltså borde vara betydligt mer för att det uppsatta delmålet ska nås. Frågar man dessutom berörda människor i bygder där kalkningen börjar få effekt så marker man nytta. Fisken ökar i sjöarna, kräftorna har kommit tillbaka, fritidsaktiviteter och turism ökar. Naturen blir levande igen. Trivs mikroorganismerna trivs vi människor också.

■ Eric Andersson

utsatt. Södra Skåne och Gotland har samma kalkberggrund som Danmark och Tyskland, så här behövs ingen kalkning, ur miljösynpunkt, ska vi säga. Däremot kräver all mark kalk ur odlingsynpunkt eftersom kalken i ytskiktet bortodlas med dagens moderna bruksmetoder, gäller såväl jord- som skogsbruk.

Kalken reparerar vår känsliga miljö

Nordkalk, som är ett systerföretag till Valtra inom Partekkoncernen, producerar och levererar kalk i olika former. En form är kalk för sjöar och våtmarker. Sjöarna kalkas till liten del på isen vintertid men mest med hjälp av båt under den isfria tiden. Våtmarkerna, kärr och andra låglänta, vattensjuka områden, kalkas med hjälp av helikopter. Trots att nedfallet har minskat radikalt räknar man med att behöva fortsätta kalka försurade områden i 30 till 40 år för att komma tillbaka till utgångsläget.

Helikopterspridning på svårtillgängliga marker

Helikoptern är ett förnämligt hjälpmedel där inga mark- eller vattengående fordon kan ta sig fram. Helikoptern servas av två personer

på marken som har med sig en depå som ställs upp så nära spridningsplatsen som möjligt. Via ett slutet system blåses kalk över från en bulkbil till den spridare som sedan krockas fast under helikoptern. Under tiden helikoptern kör ut innehållet i en spridare fylls en annan. Det tar bara två minuter för helikoptern att sprida ett lass och under den tiden har också servicepersonalen hunnit fylla nästa spridare, eller "bytta", som dom säger själva.

Den spridare som används väger ca. 200 kg och rymmer 1000-1200 kg kalk. Med ca 30 vändor per timma klarar helikoptern drygt 30 ton i timmen, eller 125-250 ton per dag beroende på arbetsdagarnas längd.

Helikopterpiloten har noggranna instruktioner var han ska sprida och hur mycket han ska sprida. Hans uppgifter grundas på hur mycket vatten som passerar ett visst

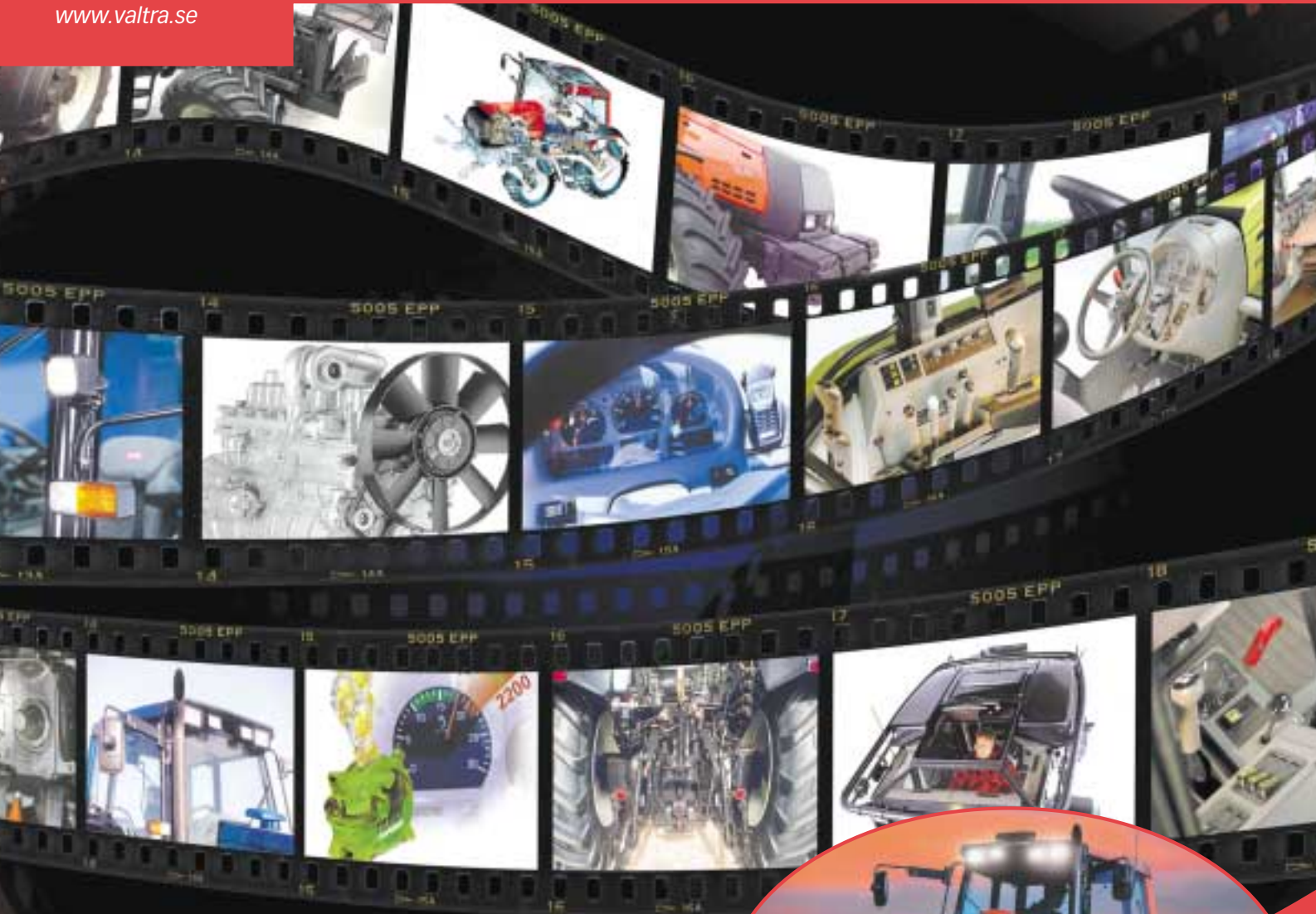
Helikoptern i depån. Den tomma spridaren kopplas loss och den fyllda kopplas på. Det tar två minuter att fylla spridaren, lika lång tid behöver piloten för att sprida ut ett lass.

VALTRA

Power Partner

www.valtra.se

à la carte

En traktor enligt dina önskemål

Var så god, Du är välkommen att skapa din egen Valtra!

Valtra bygger individuella traktorer helt efter kundernas önskemål. Tillsammans med din Valtraspecialist komponerar

ni de utrustningar och tillbehör som just du behöver för just dina ändamål. Därefter levereras din nya Valtra direkt från fabriken, färdig att tas i bruk.

Valtra firar i år 10-årsjubileum som världens första traktortillverkare av "skräddarsydda" traktorer.

Hör av dig till oss för ytterligare information.

Valtra Traktor AB
Box 1102, 631 80 ESKILSTUNA
Tel. 016-162500, Fax 016-142410
E-post: info@valtra.se

Valtra – alltid nära dig

Göran Edlund på gården Södra Skane, strax söder om värmäländska Säfte, firade i fjol 45-årsjubileum som jordbrukare och egen företagare. Det hinner hända mycket på 45 år. Traktorerna har förändrats mycket under denna tidsperiod. Är man som Göran, vaken, lite nyfiken och framför allt intresserad är det inte svårt att hänga med i utvecklingen.

Göran har varit jordbrukare i 45 år, det var alltså 1956 han började, han var bara 16 år.

Varför undrar vi, varför börjar man som jordbrukare vid 16 års ålder?

– Ja, jordbruk var det enda intresse jag hade, jag hade gått på lantbruksskola och min far undrade om jag ville arrendera gården och ta över ansvaret själv, berättar Göran, det var jätteroligt.

Då kan man undra; tycker du det har hänt nå't på 45 år?

– Verkligen, säger Göran, min far hade t.ex. sexton hästar, alltid fyra par som gick att köra, plus fölston, unghästar och hingst. När vi startade hade vi bara två hästar.

Nu kom vi automatiskt in på dragkraften. När du började och övertog inventarierna från din far, hur såg traktorparken ut då?

– En Volvo T 43 var stortraktorn och så hade vi en EPA-traktor förutom de två hästarna.

I och med att vi fick EPA-traktorn slapp vi så med hästarna, det var ju ett tungt jobb, och skönt för dem att slippa det slitsamma jobbet, säger Göran.

Första traktorn var alltså en stor traktor (med dåtidens mått) med Hesselmanmotor. På Södra Skane började traktoriseringen med Volvo! Och på den vägen har det varit!

Volvo och Bolinder Munktel blev Volvo BM

– Efter T43:an kom det en Bolinder Munktel, BM 35, en otrolig traktor, nu fick vi hydraulisk lyft och dieseldrift, minns Göran.

Göran berättar, han kommer ihåg dem allihop, alla traktorerna finns kvar i minnet precis som Görans pappa förmodligen minns alla sina hästar.

BM Victor var en annan legend som tillhörde gårdens traktorpark för att inte tala om Boxern.

Undan för undan, utökades arealen med olika arrenden. Vi är nu inne på 70-talet och den första stora traktorn, över 100 hk, blev en BM 800 som så småningom ersattes av en

Från Volvo till Valtra

BM 810 som sedan ersattes av en BM 2650.

Volvo BM blev Volvo BM Valmet

Sedan blev det fyrhjulsdraft, den första fyrhjulsdrivna traktorn blev en Volvo BM Valmet 2105. Den första "Nordiska Traktorn", helt tillverkad i Finland blev Volvo BM Valmet 605.

Det blev ytterligare en 605:a som sedan ersattes av en 6100 som i sin tur ersattes av en 6200, som finns kvar än i dag.

Valmet tog över

Göran var tidigt ute med att köpa en Volvo BM Valmet 805, med tvåhjulsdraft.

När den byttes mot en 855-4 fick Göran på allvar upp ögonen för fyrhjulsdraftens fördelar och sedan dess finns bara fyrhjulsdrivna traktorer på Södra Skane.

Den första finska stortraktorn blev en 8450, nu var traktorparken på Södra Skane helfinsk.

Valmet blev Valtra

Det har hela tiden funnits en kontinuitet i Görans traktorval. Göran Edlund började med Volvo, följde automatiskt med över till Bolinder Munktel och VolvoBM och så småningom var det naturligt att följa med över till Valmet. Nu har Göran också fått sin första Valtra, en 8350. Göran är tillfreds med sitt val av traktorer. Han om nån kan ställa upp på devisen: Namnet har ändrats men kvaliteten har bestått.

Hur många traktorer blev det totalt? Ja, vi försökte räkna dem alla och kom fram till 28 st, en fantastisk siffra.

– Vi har alltid varit nöjda med våra traktorer och dagens traktorer är nog de bästa vi

En del av den fina maskinparken på Södra Skane. Göran Edlund har alltid förstått att utnyttja senaste teknik och dra fördel av moderna maskiner.

Göran Edlund, still going strong, kan se tillbaka på 45 år som lantbrukare.

haft, 8450, 8350 och 6200, vi är väldigt nöjda med dem, säger Göran.

Tror på framtiden

Göran är idag svinproducent, sedan 1966 finns inga kor på gården. Då byggdes nytt svinhus och man satsade helhjärtat på grisproduktion. I övrigt är Göran spannmålsodlare och erkänt skicklig sådan. Han försöker odla en tredjedel av arealen med brödspannmål.

I skogen är Göran självverksam, hugger och kör själv. Till driften hör fem arrendegårdar och den totala brukade arealen är 220 ha, dessutom har han en hel del legokörning. Vi ska då nämna att han har god hjälp av sin son Per, som visserligen har ett annat jobb men har möjlighet att ställa upp när farsan behöver hjälp och när arbetstopparna infaller.

Vad säger du om jordbruket och framtiden, vad tror du om morgondagens svenska jordbruk? Med 45 års erfarenhet kan du säkert bedöma framtiden?

– Tyvärr kanske jag är en inbiten optimist. Det klart att jordbruket har en framtid. Vår son, Per, är intresserad av att ta över och vi har inte på något vis försökt avstyra hans planer. Tvärtom, vi tycker det är roligt och vi gör allt för att uppmuntra honom till en framtid som jordbrukare, avslutar Göran.

Det är väl det bästa beviset på att Göran tror på svenskt jordbruk, och på framtiden.

■ Eric Andersson

Jordbruket på Island

Jordbruket på Island präglas av landets läge mitt i Atlanten. Utan Golfströmmens huvudström, som går mellan Island och Grönland, skulle landet vara täckt av is och snö året runt.

De första invandrarna, de nordiska vikingarna, kom till Island omkring år 870. När vikingarna kom fanns det inga djur, bara fåglar, och landet var skogbevuxet mellan kusten och bergen. Vikingarna tog sina husdjur med sig och började bedriva jordbruk på samma vis de var vana vid.

Efter år 1200 blev klimatet kyligare, vilket medförde att det blev omöjligt att odla spannmålsgrödor. Det kallare klimatet fick också stor inverkan på skogen, som förutom klimatförsämringen som sådan också utsattes för kraftig avverkning både till husbyggnation och till användning för uppvärmning, och till sist var den nästan helt slut.

Lantbruk och livsvillkor på Island under medeltiden var präglad av fattigdom och stillestånd. Det var inte förrän i början på förra århundradet som landet började utvecklas.

I princip var det efter andra världskriget, när landet hade fått sin självständighet, som utvecklingen på allvar började gå framåt, både för lantbruket och det övriga samhället. Mekaniseringen av jordbruksarbetet samt ökande kunskaper medförde att lantbruket

tog kraftiga steg framåt på bara några årtionden, och samtidigt gick utvecklingen inom fiskeri och industri starkt framåt. Generellt skulle man kunna säga att Island på mindre än ett århundrade har ändrat sig från att ha varit ett utvecklingsland till att vara ett land som kan erbjuda sina invånare de bästa levnadsvillkor.

Jordbruksproduktionen ökar på Island

Jordbruket på Island är spritt längs kusterna och sträcker sig också in i landet efter fruktbara fjordar och dalar. Trots en snabb utveckling inom jordbruket de senaste tio åren, är de isländska gårdarna relativt små produktionsmässigt, om man jämför med resten av Europa. Som exempel kan nämnas att i genomsnitt producerar en mjölkbesättning ca. 100 000 liter mjölk per år. Det sker dock en mycket snabb utveckling inom denna sektor så varje år försvinner ett 80-tal mjölkproducenter, av totalt ca. 1 000, som säljer sin kvot till andra producenter.

Det är produktionskvoter på mjölk- och fårkött på Island. Kvoterna baseras på den inhemska konsumtionen som också utgör underlag för de bidrag Isländska staten ger till lantbruket. Statens bidragssystem beräknas alltså per kilo kött och per liter mjölk.

Någon egentlig export av isländska jordbruksprodukter är det inte fråga om eftersom det inte utgår några exportsubventioner, och

utan sådana är det näst intill omöjligt för en isländsk jordbrukare att prismässigt konkurrera med jordbrukare i andra länder. Däremot tror man, inom det isländska jordbruket, att det i framtiden ska finnas en marknad för isländska "nischprodukter" i andra länder, eftersom marknaden för kvalitetsvaror ökar, d.v.s. produkter fria från kemikalier och antibiotikarester.

Vad odlar man på Island?

På Island finns det mycket jordbruksmark, men eftersom klimatet är strängt odlas inte så många kulturgrödor, mest odlas gräs. Detta medför att åkermark inte har något större värde, om det inte är speciella orsaker eller mycket natursköna lägen.

Odling av korn ökar så smått i landet. Idag odlas ca. 1800 ha av ungefär 300 odlare, väl fördelade i landet. Odlingen av korn har medfört att kunnandet bland jordbrukarna vad gäller jordbearbetning och odling har ökat markant. Samtidigt har denna kultur verkat inspirerande på jordbrukarna eftersom det inte är några kvoter på kornodling, och eftersom den inte har någon tradition i landet är det alltid nya utmaningar att lösa.

Skördeutbytet ligger lågt i förhållande till övriga Europa, och det ges inga produktionsstöd till utsädesförädling. Detta innebär att konkurrensförmågan mot importerat korn är

Gården Porvaldseyri ligger på Islands sydskust med gångavstånd till glaciären Eyjafjallajökull. På Porvaldseyri har det odlats korn oavbrutet i 40 år. På gården finns dessutom en stor mjölkbesättning, en privat vattentäkt med 55° varmt vatten som också driver en turbin som producerar ström för eget behov och till försäljning ut på elnätet.

dålig, men man tror, att dessa förhållanden kommer att ändras i framtiden med nya sorter och mera kunskaper om odlingen. Det brukas inga kemiska bekämpningsmedel i kornodlingarna på Island.

Det isländska klimatet är inte särskilt lämpligt för odling av grönsaker, exotiska frukter och blommor, men likväl ökar dessa odlingar kraftigt. Detta möjliggörs tack vare många växthus där värme från varma källor och billig elström har en avgörande betydelse.

Boskapen på Island

De isländska husdjuren, med undantag för grisar och fjäderfä, är fortfarande av samma ras, som vikingarna förde med sig från Skandinavien. Detta beror på att import av djur är förbjudet ur hälsosynpunkt. Därför är också de isländska husdjuren fria från många av de sjukdomar som härjar i andra länder. Ett gemensamt kännetecken hos de isländ-

ska husdjursraserna är färgrikedomen, isländska husdjur finns i alla möjliga färger och färgkombinationer.

De isländska korna liknar mest Jerseykorna, både i utseende och storlek, även vad gäller mjölkproduktion i liter mjölk. Vad gäller fett- och proteinprocenten liknar de mer Holsteinrasen.

Fåren utnyttjas till både kött- och ullproduktion. Rasen är mycket unik, bl.a. för dess förmåga att överleva i det karga klimatet. Det har ofta sagts, att hade det inte varit för fåren, skulle islänningarna aldrig ha överlevt.

Islandshästen är utan tvekan det husdjur som är mest berömt i Europa. Varje år exporteras mer än 2 000 hästar till utlandet. Storleksmässigt är islandshästen på gränsen till att vara ponny, men uthålligheten, temperamentet och den speciella gångarten (tölt) har gjort den till en mycket populär ridhäst i de nordliga delarna av Europa.

Svin- och fjäderfäproduktionen har utvecklats starkt de senaste åren, sedan det blev tillåtet att importera nya raser. I dag driver svin- och fjäderfäproducenter mycket stora enheter och produktionsmässigt närmar de sig snabbt de resultat som uppnås i övriga Europa.

■ **Finnbogi Magnússon**

Nyckeltal för Island

Befolkning	283 000
Total yta	103 300 km ²

Av befolkningen är 4,4 % sysselsatta med jordbruk och förädling av jordbruksprodukter. 1 400 km² är brukad jord av totalt tillgänglig brukbar mark 15 500 km².

122 000 ha odlas med gräs. 1 800 ha odlas med korn. Skörd ca. 3,0 – 3,5 ton/ha.

Mjölkkvot	104 milj. l
Antal mjölkkor	27 000
Antal moderfår	373 000
Antal suggor	3 700
Äggproducerande höns	186 000
Pålsdjur	37 000

Årsproduktion:

Mjölk/ko	4 650 kg
Kött/tacka	27,3 kg
Fläsk/sugga	1 244 kg
(17,3 levande grisar/sugga)	
Grönsaker och frukt	14 600 ton
däruv potatis	9 800 ton
Total yta växthus	200 000 m ²

De isländska husdjurens färger har stor variation.

Lars-Fredrik och Lars Åke under en pratstund mitt i backen i Kläppen. I bakgrunden syns Dalälven slingra sig norrut genom det skogbevuxna landskapet.

– Ja, den ska vi inte prata om, säger Lars Åke som sysslar med drivmedel hela dagarna. Han menade kort och gott, det vet väl alla att Valtras lågvarvstraktor 8350 är bränslesnål.

– Tidigare hade vi en 90-hästare av ett annat fabrikat, inflikar Lars-Fredrik, och den drog mer än den här fast denna är femtio hästkrafter starkare.

Jordbruk med gräsodling

Lars Åke driver ett jordbruk där han producerar ekologiskt gräs. Gräset, som rundbalas och inplastas, ges till en kött djursbesättning med fjällkor. Det passar ju bra eftersom han sommartid tar djuren till sin fåbod. Men, undrar vi, kan man producera kött med fjällkor?

– Just nu, och i den här delen av landet, är de det bästa ekonomiska alternativet, säger Lars Åke, som har djuren inte minst för att hålla landskapet snyggt och öppet eftersom han bor i ett så turistintensivt område.

– Skördetröskan har jag sålt, så idag odlar vi bara gräs, tillägger Lars Åke.

Under vår lilla rundtur i Transtrand pekar Lars Åke på ett hus efter vägen.

– Där bor Janne Stefansson, säger han, och berättar att han är en av våra genom tiderna största Vasaloppsegrare. I inte mindre än sju lopp fick han kliva högst upp på prispalen. Det är bara Mora-Nisse Karlsson som har slagit denna otroliga segerrad, han gick i mål som segrare hela nio gånger.

Ja, vi har för länge sedan konstaterat att vi är i "skidriket". Oberoende om man vill åka på längden eller åka utför så är naturen i Transtrandsfjällen ett paradiset. Oftast är det gott om snö, och det är behagligt avstånd från syd- och mellansveriges större städer.

■ Eric Andersson

Berga by, Vasaloppets startområde

På slutningarna i den mäktiga Dalälvens dalgång ligger många fina byar. Fortsätter man från Lima norrut kommer man snart till Sälen. Men först passerar man en annan känd by, Berga by, där Vasaloppet har sitt startområde. Både Berga och Sälen tillhör Transtrands socknen, också den i Malungs kommun. Vi ska träffa far och son, Lars Åke och Lars-Fredrik Nilsson.

Lars Åke är lantbrukare i Berga by, hans marker används för Vasaloppstarten och han kan sitta hemma vid köksbordet och se starten eftersom gården och husen ligger högt och fint i förhållande till startområdet. Lars Åke driver också en bensinmack i Sälen vilket innebär att grabben, Lars-Fredrik är den som svarar för den mesta traktorkörningen.

Valtra 8350 i skidbackarna

Vi träffar Lars-Fredrik när han som bäst håller på att röja sly i de väldiga skidbackarna i Kläppen. Vi förundrades över att det över huvud taget gick att köra traktor i sådana branta backar. Det går bara att köra rakt upp och rakt ner, att köra i sidled var uteslutet ur stjälp-synpunkt, så brant var det i de brantaste partierna. Dessutom förundrades vi över hur elegant Lars-Fredrik körde och manövrerade traktorn. Lars-Fredrik råkade nämligen ut för en trafikolycka med den följderna att han blev delvis

Vissa avsnitt i backarna är så branta att man förundras över hur det egentligen är möjligt att köra där med traktor. Men Lars-Fredrik Nilsson är van och håller tungan rätt i mun.

förlamad och inte kan röra högerarmen. Ändå kör han traktor som vilken traktorförare som helst. Traktorn, en Valtra 8350, är ombyggd så alla reglage och manöverdon inkl. joystickstyrning sitter i vänster armstöd. När Lars-Fredrik röjer buskar och sly gör han det med ett bakmonterat slyröjningsaggregat och kör hela tiden bakåt. Det är viktigt att sly och högt gräs blir bortröjt ur backarna innan snön kommer, det får inte finnas något som ev. sticker upp ur snön och kan utgöra en fara för de åkande. Lars-Fredrik röjer sly även i Tandådalen.

Skidbackarna kräver stabila traktorer.

När vi börjar diskutera traktorer, för- och nackdelar, så är det ju intressant att höra vad far och son Nilsson har att säga om sin Valtra 8350?

– Det är tre saker jag har att säga om traktorn, säger pappa Lars Åke: Det är en fantastisk traktor att ta sig fram och det beror på balansen, viktfördelningen och frigångshöjden.

Vi blir nästan lite besvikna och frågar: Men bränsleförbrukningen då?

Valtra Kryss 1

Sänd den rätta lösningen, det räcker om du skickar in den mening som utkristalliserats i de gula fälten, på ett vykort eller i ett brev märkt Valtrakryss 1, senast den 31 maj, till **Valtra Traktor AB, Box 1102, 631 80 ESKILSTUNA.**

Tio vinnare får var sitt fint pennset och presenteras i nästa nummer av Valtra Team.

EN SÄKER SÅDAN ÄR VALTRA-X	TROGEN	ILSKEN	DRA SÖDER- UT	YTTER- LIG	DO- NERAR	DÅ MÖRKER RÅDER						
					VALUTA I JAPAN							
GJORDE TÖRN- ROSA LÄNGE			HÄLLA I SPAKARNA ÄR LENA SOM STEN									
MORS- NING					TRYGG- HET I LAGET							
EN FLYG- ANDE SÅ- DAN ÄR ETT FALL				FÖRT SAMMAN GITTA								
		KORT FÖR PANTOMIM DÅ VI TAR FARVÄL			TÄCKA ÖVER	VIKTIGT DÅ MAN HÅLLER TAL						
GICK ROSA PÅ	SIM- FÄGEL BEST			KAN HOV- SLAGARE LAGADE I PANNAN								
SIFFER- KOMBI- NATION			TRÄD ELLER LÄDOR MORAL									
MÄDDE SOM EN PRINS				LÄR- JUNGE								
DEN ÄR LITEN I MIDJE- STYRDA VALTRA-X		BRUKA KORT ADRESS			VÄSEN I VITA LAKAN							
BÅT PÅ BOTTEN				AVAN- CERAD TRAKTOR- TEKNOLOGI	BESEGRA EN KLASS- ISK BANK- SYMBOL		KRUBB- ADE STÄLLINA	SLÄR KANSKE SPÅDOM	NYKTER ORDEN	ÄR EN VALTRA- TRAKTOR	FRISTAD	HA- VANNA- PINNAR
ÄR LIVLIG FULL AV	KORT FÖR EUROPA		ENKEL LÄSAN- ORDNING			VALTRAS DUBBEL- KOMMANDO BORT						
					STACK IVÄG PÅ SLANG		ERÖVRA HAN VAR ENÖGD				SÄGER POSITIV SPANJOR	
TILLTAL GICK I CIRKLAR		FLICKA I HA- VANNA	MER ÄN MÄTTA							FRAM- FUSIG SPÄND		
					SÄLDES BILLIGT NAMN PÅ GÅRDVAR						KORA	I SKALA TARZAN- REP
PLATS FÖR EN SVÄNGOM	STRÖM- KARLEN GAMMAL LÄNGD					SPELAS I TENNIS		HAR PLATS FÖR EN ÄRA TRÄD				INFÖR PRE- MIÄR
LÄGT PÅ ETT KOL						OM EN STUND					LITTE- RÄR ÄSNA	
SES BARA I BAD- BRALLOR				FÄGEL- BO			GÖR MAN LÄTT EN VALTRA TILL					
		MOSES BROR				TOTT I FINGER- RAMSA					TRÄNGT SUND	

© SVENSKA KORSORD AB

Björn Larsson poserar stolt tillsammans med sin gamla klenod. I Valtras ågo skall nu traktorn bevaras i originalskick till eftervärlden.

En dag i höstas ringde en man vid namn Björn Larsson, från Sollebrunn, ca 7 mil nordväst om Göteborg, och berättade att han hade en "fabriksny" Volvo T43 till salu. Han såg gärna att Valtra Traktor skulle köpa den eftersom han då kände sig säker att traktorn skulle bevaras till eftervärlden och dessutom komma till många åsyna glädje. Eftersom Valtra spårar sina rötter till Volvos traktortillverkning var inte erbjudandet ointressant, man kom överens, och det blev affär.

Fabriksny Volvo T43? Ja, du läste rätt. Det är förmodligen världens enda fabriksnya traktor med snart 60 år i nacken. Traktorn är tillverkad i andra världskrigets slutskede, 1944/45, men aldrig använd (förmodligen byggd som

Specifikationer:

Antal cylindrar	4, 4-takt, toppventiler
Cylinderdiameter	104,8 mm
Slaglängd	130,0 mm
Cylindervolym	4,48 liter
Kompression	6,2:1
Effekt	48 hkr/1500 rpm.
Tändsystem	Magnet med impuls-koppling "Edison"
Elsystem	Bosch 12 volt. Elstart och belysning
Bränslesystem	Insprutningspump och spridare
Bränsle	Brännolja, diesel, fotogen
Start	Bensin, med handpump till insugningsröret
Motorns varvtal	1500 rpm
Remskivans varvtal	900 rpm
Kraftutagets varvtal	566 rpm
Växellådan	5 växlar framåt och 1 bakåt
Traktorns vikt	2870 kg

Volvo T43 – en legend

T41 med gengasdrift men ombyggd innan den lämnade fabriken). Historien började med en svensk Volvohandlare som köpte traktorn, med avsikt att den skulle sparas för eftervärlden. Och på den vägen blev det, men denne Volvohandlare avled så småningom, traktorn ärvdes av hans dotter. Hon överlät den så småningom till en annan bilhandlare som i sin tur bestämde sig för att sälja traktorn. Nu är vi framme vid 1981 och köpare var Björn Larsson. Björn har varit lantbrukare hela sitt liv och hade i sin ungdom också en Volvo T43 som dragare. Den har han kvar, den ska tillhöra gården, men den "nya" kunde han avvara.

– Jag har varmkört den några gånger varje vinter så jag räknar med att motorn gått ca 40 timmar totalt, säger Björn Larsson

Originaldäck – med gjutnabbarna kvar

Det unika med T43:an är att den har en Hesselman-motor, en s.k. semidiesel, med toppventiler och direktinsprutning, avsedd för drift på motorbrännolja, (samma bränsle som

användes till tändkulemotorer) men den kan också köras på diesel, fotogen och rapsmetyl-ester. För att starta, sprutas en liten mängd bensin med hjälp av en handpump, direkt in i insugningsröret, och efter bara några sekunder går motorn på ordinarie bränsle. Den har samma växellåda och bakkropp som Bolinder-Munktells modell BM 20.

Motorn tänder hela tiden med magnet och tändstift, eftersom kompressionen är låg. Även tändstiften är av Hesselmans fabrikat. Traktorn har kraftuttag och remskiva. Den har ingen hydraulisk lyft och den har inte fotbroms, enbart handbroms. Den har elstart och belysning.

■ Eric Andersson

En natt i november 2001 anlände den gamla T43:an till Valtra Traktor AB i Eskilstuna. För att inte nöta på däcken, och för att inte riskera nedsmutning i onödan, lyftes traktorn direkt in i sitt nya hem.

Valtra i världen

Eget bolag i USA

Valtras närvaro i USA ökar snabbt. Över 100 återförsäljare har engagerats och handelsvolymen har ökat så att ett nytt försäljningsbolag startades den 1 januari 2002. Valtra USA, Inc. inledde då sin verksamhet i Hoffman Estates i Illinois.

Traktormarknaden i USA är mycket stor, totalt över 150 000 enheter med ungefär en tredjedel av marknaden inom Valtras hästkraftsområde, så tillväxtpotentialen är god.

I USA har Valtra-traktorer främst använts av kött- och mjölkbönder. Dessa kunder är mycket nöjda med sina traktorer och lovordar särskilt tillförlitligheten och de "användarvänliga" hytterna. Flera av kunderna har köpt en andra Valtra och i vissa fall en tredje.

Fortsatt tillväxt väntas under de närmaste åren då Valtra ökar sin närvaro i USA genom att få fler och fler nöjda kunder.

Bra start i Kanada

Under år 2000 utökade Valtra sin verksamhet också i Kanada genom att bilda ett eget försäljningsbolag med namnet Valtra Canada Inc.

På två år har Valtra Canada skapat ett återförsäljarnätverk på 62 platser över hela landet och nått en marknadsandel på 4%. Detta kan betraktas som en bra prestation av en nykomling på denna stora och konkurrensutsatta marknad. Under 2001 såldes totalt 16 000 traktorer varav ungefär 10 000 var inom området 60-200 hk.

Mjölk- och köttbönderna är den största gruppen som använder Valtra-traktorer i Kanada. Men Valtra får också allt större andel av torvtraktorförsäljningen för varje år. Andra specialmarknader är traktorer för preparering av snöskoterspår och versioner för snöröjning. Vid snöröjning har dubbelkommandot TwinTrac visat sig vara ett utmärkt och mycket

populärt tillval i Kanada. Valtra klarar sig också bra inom lätt skogsarbete, främst genom arbete inom privatskogsbruket och med den s.k. kortvirkesmetoden.

- Kundernas lojalitet och rekommendationer växer och bidrar till en bättre medvetenhet om Valtras fördelar. Jag tror att Valtras marknadsandel kommer att öka i Kanada när vi skapar ett ännu starkare återförsäljarnät som säljer Valtra-traktorer inom alla de stora regionerna, säger **Allan Yake**, chef för Valtra Canada Inc.

Valtra investerar för framtiden

Bättre service till kunderna

Nya lokaler för service och reservdelar

Valtra har under 2000-2001 gjort stora investeringar i Reservdelscentret i Suolahti, Finland. De nya investeringarna inkluderar en utbyggnad av lagret, fem automatiska lagerenheter och ett nytt serviceutbildningscenter.

Lagertillbyggnaden (1 300 m²) och de nya automatiska lagerenheterna, där de mest frekventa delarna är lagrade ökar ytterligare effektiviteten och kundservicen.

Lagret omfattar totalt 35 000 olika artiklar, som Valtra garanterar tillgänglighet för, t o m för 35 år gamla traktorer. Om en kund har brådskande behov av Valtras reservdelar kan dessa levereras inom 24 timmar till nästan alla europeiska länder.

Det nya serviceutbildningscentret ligger i anslutning till reservdelslagret. Här finns lektionssal för 20 personer och en modern verkstad för två traktorer. Genom det nya

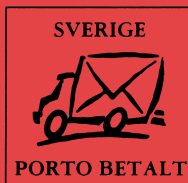
träningscentrat med dess högteknologiska utrustning svarar Valtra väl mot kraven på ett kvalificerat utbildningscenter för servicepersonal från hela världen. Det nya "träningscentret" blev klart i precis rätt tid för att starta upp den internationella utbildningen av servicepersonal för S-serien.

Nytt kundservicecenter och testbana

Valtra har årligen mer än 10 000 besökare. För att bättre kunna ta hand om dessa, öppnade Valtra under förra året ett kundservicecenter kallat Atrium. Den stora moderna byggnaden innehåller en aula för 80 personer, cafeteria, försäljning av nya och begagnade traktorer och reservdelar (för den lokala marknaden) samt en visningslokal för de senaste Valtra-modellerna. Förutom traktorer, reservdelar och andra detaljer säljer man även souvenirer.

När man besöker Valtra-fabriken erbjuds man möjlighet att under säkra former provköra nya traktorer på en nyanlagd testbana. Valtra har även tänkt på besökande grupper och har därför byggt ett litet hus, typ lappkäta, längs testbanan. Där kan grupper på upp till 50 personer under bekväma former och oberoende av det "finska vädret" vänta på sin tur att testköra.

B

Valtra – alltid nära dig

Valtra Center Norrbotten

Norrbottens Lantmän
Piteå tel. 0911-231702, mobil 070-6595209
Luleå tel. 0920-238574, mobil 070-6340893
Kalix tel. 0923-14715, mobil 070-6700609

Valtra Center Skellefteå

Lennart Lindkvist
Tel. 0910-739677, mobil 0730-523287
lennart.lindkvist@valtra.com

Valtra Center Sundsvall

Conny Hansson
Tel. 060-665242, mobil 0730-523285
conny.hansson@valtra.com

Valtra Center Östersund

Curt Pettersson
Tel. 063-183080, mobil 0730-523286
curt.pettersson@valtra.com

Valtra Center Bollnäs

Tommy Liw
Tel. 0278-35820, mobil 0730-523284
tommy.liw@valtra.com

Valtra Center Borlänge

Bo Jakobs
Tel. 0243-215670, mobil 0730-523283
bo.jakobs@valtra.com

Valtra Center Karlstad

Rickard Nilsson
Tel. 054-690161, mobil 0730-523282
rickard.k.nilsson@valtra.com

Valtra Center Örebro

Anders Ericsson
Tel. 019-6783250, mobil 0730-523280
anders.ericsson@valtra.com

Valtra Center Enköping

Anders Johansson
Tel. 0171-441530, mobil 0730-523279
anders.johansson@valtra.com

Valtra Center Uppsala

Clas-Johan Thunberg
Tel. 018-607380, mobil 0730-523278
clas-johan.thunberg@valtra.com

Valtra Center Uppsala

Tobias Ettemo
Tel. 018-607381, mobil 0730-523277
tobias.ettemo@valtra.com

Valtra Center Eskilstuna

Peo Gustavsson
Tel. 016-142709, mobil 0730-523276
peo.gustavsson@valtra.com

Valtra Center Linköping

Lars Karlsson
Tel. 013-351240, mobil 0730-523275
lars.karlsson@valtra.com

Valtra Center Skänninge

Leif Boreson
Tel. 0142-296880, mobil 0730-523274
leif.boreson@valtra.com

Valtra Center Vimmerby

Jan Svensson
Tel. 0492-42675, mobil 0730-523267
jan.svensson@valtra.com

Valtra Center Jönköping

Ulf Persson
Tel. 036-347373, mobil 0730-523268
ulf.persson@valtra.com

Valtra Center Jönköping

Lars Hellström
Tel. 036-347370, mobil 0730-523269
lars.hellstrom@valtra.com

Valtra Center Skövde

Bengt Blom
Tel. 0500-459340, mobil 0730-523273
bengt.blom@valtra.com

Valtra Center Vara

Torbjörn Andersson
Tel. 0512-19710, mobil 0730-523272
torbjorn.andersson@valtra.com

Valtra Center Uddevalla

Bengt Pettersson
Tel. 0522-665840, mobil 0730-523271
bengt.pettersson@valtra.com

Valtra Center Kungsbacka/Halmstad

Rolf Bengtsson
Tel. 0300-564585, mobil 0730-523270
rolf.bengtsson@valtra.com

Valtra Center Växjö

Conny Johansson
Tel. 0470-764770, mobil 0730-523264
conny.johansson@valtra.com

Valtra Center Växjö

Ronnie Gjørloff
Tel. 0470-764771, mobil 0730-523265
ronnie.gjorloff@valtra.com

Valtra Center Kalmar

Anders Börjesson
Tel. 0480-424100, mobil 0730-523266
anders.borjesson@valtra.com

Valtra Center Visby

Håkan Westberg
Gotlands Maskin AB
Tel. 0498-404117, mobil 070-6844117
h.westberg@gotlimaskin.se

Valtra Center Eslöv

Ola Lindgren
Tel. 0413-61347, mobil 070-5571347
ola.lindgren@valtra.com

Valtra Center Eslöv

Kenneth Grönberg
Tel. 0413-61348, mobil 070-5571348
kenneth.gronberg@valtra.com